

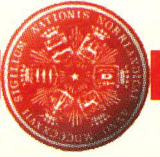

Jamtlands Tidning

STUDENT- OCH HEMBYGDSFÖRENINGEN JAMTAMOT, NORRLANDS NATION, UPSALA

NR 1/1999, ÅRGÅNG 28

Indelningsverket

Tibrand

Upploppet i Sveg

Hurusom jag

Mullbänken

*Tomás
ex*

Ledare.

A

HÅ BRR! ÄNNU ETT nummer av JT är här och jag hoppas verkligen att ni kommer att finna den läsvärd. Jag som får äran att meddela detta är er nye Br Red, Markus Heed. För er som inte känner mig så kan kort nämnas att jag kommer från Frösön men har tillbringat större delen av mitt liv i Krokom. Min far är Offerdaling och mor är Ärs'n-bo vilket tyvärr bara gör mig till >>halv-offerdaling<< enligt mina stolta vänner från Offerdal. Nog ordat om mig.

Med tanke på att det var ett tag sedan JT anlände i era brevlådor och att artiklarna därmed har samlats på hög så har det inte varit några större problem med att fylla tidningen med intressant och läsvärd innehåll. Men att JT bör ligga och gro i idévärlden en tid innan den finner sin verklighet i sinnevärlden är svårare att övertyga Brr om. Nu har dock allt inkommit, sammanställts, redigerats, korrekturlästs och tryckts och detta har till slut det mest välmatade numret hittills och därmed ett riktigt jubileumsnummer! (Vilket utlovades i förra JT.)

Just att det faktum att det inte har kommit ut någon JT på ett bra tag beror på en rad olika faktorer och en förklaring till undrade Brr bör vara på

sin plats. Den största orsaken ligger nog i den stora förändring som har skett i och med att JT numera görs på en PC-dator istället för en äppel-dator (detta behöver dock naturligtvis inte vara beständigt) och denna omställning har medfört mycket extra arbete för Br Red emeritus.

Ambitionen jag haft som Br Red har varit att ni som läsare skall känna igen JT, dels för att JT i mitt tycke redan håller en mycket god standard och dels för att inte äldre Brr skall bli förvirrade. Vissa nya grepp har dock prövats, bland annat med nytt format, ny styckesindelning och nya typsnitt. Dessutom är framsidan förärad med färg.

De två senaste Brr Red har varit till stor hjälp för mig och jag vill passa på att tacka Br Red emeritus, Erik Markstedt, som bland annat har hjälpt mig med diverse tips för att hetsa lata Brr med att komma in med artiklar och gett mig information angående tryckningen och dylikt. Tack också till Br Red emeritus, Fredrik Nilsson, som sett till att JT numera även kan göras på en PC-dator. Även ett stort tack till Br Stj

Lars-Göran Larsson för all ovärderlig hjälp och till Br H, Tomas Persson för korrekturläsning och artikel-författande.

God läsning och väl mött på Mot!
// Br Red Markus Heed

Jamtamot på nätet:

<http://www.student.uu.se/nation/norrlands/jamtamot/>

Tidskrift utgiven av: student- och hembygdsföreningen Jamtamot

Redaktör och Ansvarig utgivare: Markus Heed (tel. 018-502264), **Korrekturchef:** Tomas Persson, **Grafisk form:** Markus Heed, **Prenumerationer:** Lars-Göran Larsson (tel. 018-551539), **Foto:** Markus Heed, om ej annat anges. **Omslagsfoto:** Tibrand, Markus Heed 1998, **Postgiro:** 183606-3, **Adress:** c/o Norrlands nation, Box 612, 751 25 Uppsala, **Uppлага:** 450 ex.

INNEHÅLL

Indelningsverket - del II, som utlovats	4
Jamtens valborg - Br Skr minns tillbaka	6
Hederspristagaren 1998 - Br Mats Hurtig	8
Frihetstalet - Br Blom under Frihetsgasquen	9
Fordomtida... - Br Stj Halvar berättar	10
Åldermannen på Mot - Bidéns nitlotter	11
Bäverns reinkarnation - i Jamtland	12
JT dagen efter! - istället för bakrus	13
Brandtalet 1998 - Br Fo brinner	14
ÖH-krönikan 1997-1998 - året som gått	15
Rollspelet Jamtamot - Br Jamt, en aktör	20
Brandtal 1997 - Br Richardsson tänder till	21
Julmot 1998 - och pratbubblätävlingen	22
Tibrand - historien bakom	23
Upploppet i Sveg - när anarkin fick fäste	24
En nekrolog över bensenet - Br H mässar	25
Hurusom jag - Br Stj Andos eskapader	26
Haubitsaffären - svart på vitt	28
Mullbänken... - snusets betydelse	31
Artut och klent - och >>Gissa Br<<	34
Under suptallen - JT berättar allt	35
Br ÖH em. reflexioner - Br H, rekollekterar	36

Student- och Hembygdsvöreningen

Jamtamot

Adress

c/o Norrlands nation
Västra Ågatan 14
Box 612, 751 25 Uppsala

E-post & Hemsida

markus@medio.mh.se (red)
tomas.persson0467@student.uu.se (red. el.)
www.student.uu.se/nation/norrlands/jamtamot

Postgiro

18 36 06-3 (Jamtlands Tidning)

Styrelsen 1998-1999

Br Peter Dahlin, Frösön
Överhövding, ÖH (50 19 05)
Br Tomas Persson, Sveg
Hövding, H (25 97 89)
Br Manne Sundin, Östersund
Gode, Go (51 49 04)
Br Andreas Sjödin, Storhögen
Skrivare, Skr (13 71 07)
Br Fredrik Johansson, Ås
Fogde, Fo (50 59 60)
Br Johan Andersson, Järvsö
Gillevärd primus, Gv I (0703-14 77 50)
Br Örjan Festin, Hackås
Gillevärd secundus, Gv II (55 09 08)
Br Niklas Lehtipalo, Brunflo
Sjuman, 7-m (ht 1998) (50 47 59)
Br Pedro Forsström, Frösön
Lekare, Le (ht 1998) (50 94 30)
Br Dan Eriksson, Rödön
Lekare, Le (vt 1999) (14 15 42)
Br Michael Blom, Krokomb
Munskänk, Msk (ht 1998) (50 32 68)
Br Markus Heed, Krokomb
Redaktör, Red (50 22 64)

Betala för JT och förbli prenumerant!

Indelningsverket

och det storsvenska förtrycket av Jamtland

Del 2. Indelningsverket i Sverige och Jamtland

Här följer den andra delen i Br Stj Lennart Nymans redogörelse om försvenskningen av Jamtland från 1600-talet och framåt. Redogörelsen tar sin början under rubriken >>Indelningsverket i allmänhet<<.

SÅ SMÅNINGOM FICK DOCK JAMTARARNA SJÄLVA stå för försvaret. Innan vi går in på hur utskrivningarna kom att administreras, är det på sin plats med en kort orientering om indelningsverket. Ända fram till 1901 utgjorde den indelta armén den största delen av Sveriges väpnade styrkor, allt medan i princip endast artilleriet och Livgardet var värvade förband.

Av Br Stj Lennart Nyman
Invald 1990

Dalarnas allmoge hade redan 1621 utfäst sig att hålla visst manskap ständigt till förfogande, mot att de slapp tillfälliga utskrivningar i samband med krig. Detta kom Karl XI att ta fasta på, när han reformerade krigsmakten under 1680-talet; så kallade kontrakt om ständigt knektehåll upprättades med bönderna i alla rikets provinser. Mot att de ständigt höll manskap till ett infanteriregemente per län eller landskap skulle de framledes slippa utskrivningar. Några gårdar, för det mesta omkring två mantal, bildade en rote. Denna skulle, förutom de vanliga skatterna, leja en karl som stod till regementets förfogande. En del jord var dock befriad från rotering, till exempel adelns.

Kavalleri uppsattes i en del landskap på så sätt att lite större gårdar gavs möjlighet, eller tvingades, att ensamma eller tillsammans med så kallade augementshemman, bilda

ett rusthåll. Detta skulle på samma sätt som rotarna ställa en ryttare till förfogande, och dessutom häst och övrig utrustning. I gengäld fick rusthållen en skattebefrielse på 40 daler silvermynt. Om det var fred, och häst och ryttare hade hälsan, var det oftast en ganska god affär att vara rusthållare.

Författaren blickandes mot Gunillaklockan vid Julmotet 1998.

I kustlandskapen och i städerna uppsattes på enahanda vis båtsmän för flottans behov. Dess rusthåll, som mest fanns i Blekinge, var mycket små, men fick ju å andra sidan skattebefrielse. Båtsmansrotarna var dubbelt så stora som soldatrotarna till infanteriet, men skulle också ställa upp en >>fördubblingskarl<< i händelse av krig. Ångermanland och Medelpad hörde till båtsmanshållet, och gårdarna i till exempel Tåsjö, Bodums och Fjällsjö socknar bildade fyra rotar, och alltså skulle fyra plus fyra båtsmän vandra ner till örlogsstationen i Stockholm om krig utbröt. Kravet på fördubbling släpptes under 1700-talet, utan att båtsmansrotarna för den skull blev mindre.

>>Det kan knappast vara en slump att just jamtarna drabbades tre till fyra gånger så hårt som de näst mest drabbade<<

Det egentliga indelningsverket var sättet att avlöna befäl och civilmilitära tjänstemän. De fick sig anslagna ett boställe och som komplement upp till den fastslagna lönen jordränder, det vill säga skatter, från bönderna i närheten. Efter Karl XI:s reduktion av adelsgoods fanns åtskilliga gårdar i södra Sverige att göra boställen av.

Indelningsverket i Jamtland

Eftersom utskrivningsprincipen i indelningsverket i stor utsträckning beräknades efter mantal, var det, på grund av vad som sagts ovan om mantalsindelningen, desto lättare för svenskarna att utsätta Jamtlands befolkning för en exempelvis hårdhet också vad avser den indirekta beskattning som rotering och rusthåll utgjorde.

I Jamtland skulle ett oberidet dragonregemente sättas upp och dessutom ett kavallerikompani. Förutom befälet, innebar det 1048 knektar och 100 ryttare som skulle sättas upp av den jamtska allmogen. Jamtarna skulle sätta upp nio kompanier, vilket var ett kompani mer än till exempel västerbottningarna (inklusive Norrbotten och en del av Finland), eller exakt så mycket som södermanlänningarna. Jämtlands regemente var visserligen mindre än de vanligas 1200 man, men i Finland var regementena endast 1000 man, och till skillnad från övriga Norrland och Svealands inland (vad vi idag skulle kalla skogslänen) var just jamtarna dessutom tvungna att ställa upp kavalleri. Orättvisorna framträder än tydligare vid vidare jämförelser. Jamtarna rekryterade alltså 1148 man. Skåne, med en stark adelskorporation som lobbyister, satte upp 2000 man. Ångermanland och Medelpad bestod av inalles 457 båtsmansrotar, och skulle alltså ställa 457 man i fredstid, eller 914 man under krig, till förfogande, och inga hästar. Stockholm, denna redan på den här tiden - slutet av 1600-talet - vedervärdiga cancersvulst i landet, hade då omkring fem gånger så stor befolkning som Jamtland. Stockholmarna skulle ställa upp 100 (i krig: 200) båtsmän.

Det indirekta skattestryck som jamtarna utsattes för genom indelningsverket var alltså 12 gånger så högt som Stockholms, eller 60 (sextio!) gånger så högt om befolkningsskillnaderna tas med i beräkningen.

Herjeådalen

Det förtjänar att påpekas att det var jamtarna ensam som fick sätta upp dessa trupper. Herjeådalen indelades visserligen också i rotar enligt motsvarande hårdhet, men då storsvensken insåg att herjeådalarna var skickliga i smide tvangs de att erlægga indelningsverkets indirekta skattestryck i form av smide eller reda pengar i stället. Räknet på antalet rotar innebar det att Herjeådalen, som otroligt nog var ännu mer glesbefolkat på 1600- och 1700-talen än i dag, fick hosta upp till exempel åtta gånger mer än vad sundsvalls stad betalade, då den sedan 1748 befriats från skyldigheten att hålla båtsmän.

Befolkningens åderlåtning

Ännu i mitten av 1800-talet gör Grill (en av källorna/ Reds anmärkning.) den reflexionen att det för bönderna var dyrare att leja en karl till krigstjänst i Jamtland än annorstädes. Det ter sig fullt begripligt även sedan trycket i Jamtland lättat, mer om det nedan.

Under 1600-talet måste det ha varit än värre. Inklusive befäl och civilmilitärer vid dragonregementet och kavallerikompaniet, samt de värvade artilleridetachementen på Frösö och Järpe skansar var nästan 1500 man i Jamtland knutna till armén. Detta på en totalbefolkning av 12 000 personer. Eftersom jamtarna alltid kännetecknats av en låg barndödlighet och en hög medellålder, ger det vid handen att ungefär varannan man i arbetsför ålder tvingades in i storsvenskens krigsmakt. Det kan knappast vara en slump att just jamtarna drabbades tre till fyra gånger så hårt som de näst mest drabbade provinserna.

I knektekontraktet med allmogen hade dock Kungl. Maj:t avhänt sig rätten att skriva ut mer manskap, och också från att använda Jämtlands regemente utanför sveriges gränser. Alla som har läst något om Armfältets karoliner vet hur det blev med det senare löftet - flertalet jamtska soldater frös ihjäl efter att ha skickats dåligt utrustade mot dem, som åtminstone för oss, alltid varit ett broderfolk. Det hindrade inte statsmakten från att kräva att jamtarna omedelbart skulle sätta upp ett nytt regemente - av den andra halvan av den arbetsföra, manliga befolkningen således. Faktiskt var också jamtarna tvungna att under början av Stora nordiska kriget sätta upp så kallade tre- och fyrmänningar, det vill säga extra manskap motsvarande tillsammans drygt hälften av de ordinarie rotarna och rusthållen.

Härmed slutar den andra delen av Br Stj Lennart Nyman långa artikelserie. I nästa del, den sista, så får vi bland annat veta mer om Indelningsverkets boställen och om bevärningen under denna tid.

Jamtens Valborgs- firande i Upsala

SOMLIGA FIRAR EN TRADITIONSENLIG (storsvensk) valborg, andra en Jamtsk valborg. Vad det

traditionella firandet anbelangar är de flesta av oss bekanta med vad det går ut på varför jag inte skall uppta Brr:s tid med att tala om detta. Däremot torde det nyinstiftade Jamtska firandet tarva en förklaring och en beskrivning. För undvikande av missförstånd kan undertecknad meddela att deltagande Brr förväntar sig att hamna >>Under suptallen<<.

Av Br Skr Andreas Sjödin
Invald 1996

Denna patetiska irrfärd tog sin början vid gamla entrén å Norrlands Nation ca 04.15 den 1 maj 1998. Br ÖH anser att det är orättvist att alla andra får festa ett helt dygn medan Brr Styrelsen måste arbeta halva dagen och således är förhindrade att delta i festandet. Br ÖH frågar således närvarande Brr om intresse finns för att åka ut till Br ÖH för att där dricka hemtrampat vin. Br Le, Br H, Br Red emeritus, Br ÖH electus, Br Le electus samt Br Go electus finner att Br ÖH som vanligt fattat ett rationellt beslut och gör honom sällskap till Kantorn. Avfärden fördröjs dock något eftersom Br ÖH electus i ett desperat försök att få delta i försränningen hänger sig i

räcket vid Fyrisån med fötterna farligt nära vattenytan. Han är dock i avsaknad av den stryka som krävs för att häva sig själv över på rätt köl igen och räddningsaktionen går inte hastigt men smärtfritt.

Väl framme vid Kantorn dansar Br ÖH electus och Br Le electus foxtrot på Statoil medan övriga Brr sjunger >>Stina väst i gåla<< i förhoppningen att locka till sig fler festdeltagare, i detta uppåt misslyckas de skändligen. Sedan de förväntansfulla Brr bänkat sig i lusthuset anländer Br ÖH med vinet vilket omedelbart fuktar Brr:s strupar. Av smaken att döma är det tydligt att vinet inte trampats av nätta kvinnofötter varför det snabbt döps till >>fulvin<<.

*>>Satans
förbannade leka-
rdjäväl. Han är en
giftmördare med en
treårings för-
stånd.<<*

Sedan ett antal flaskor fulvin slunkit ned påminns Brr om att det trots allt är valborg och att en majbrasa vore på sin plats. Br Le electus samlar kvist och Br ÖH electus skvätter vin på veden och tänder på. Nya sånger stäms upp och vinet sinar. En av vinflaskorna innehåller dock turkisk pepparsnaps, detta faktum är dock samtliga Brr fullständigt omedvetna om ända tills Br Le sveper två deciliter av den ädla drycken i tron att det är fulvin. Efter några minuters flämtande meddelar Br Le övriga Brr att det inte är

fulvin i flaskan utan >>fulturk<<. När så även denna flaska börjar transformeras till Brr:s innanmäten faller den ena Br efter den andre ur ramen och försvinner hemåt, förutom den alltid patetiske ÖH electus, denne somnar på en gräsbeklädd cementrefug någonstans på Kantorn. Fyllda av besvikelse över manfallet omgrupperar Brr ÖH, H, Le samt Red emeritus till den sistnämndes veranda för att inmundiga kaffe i soluppgången.

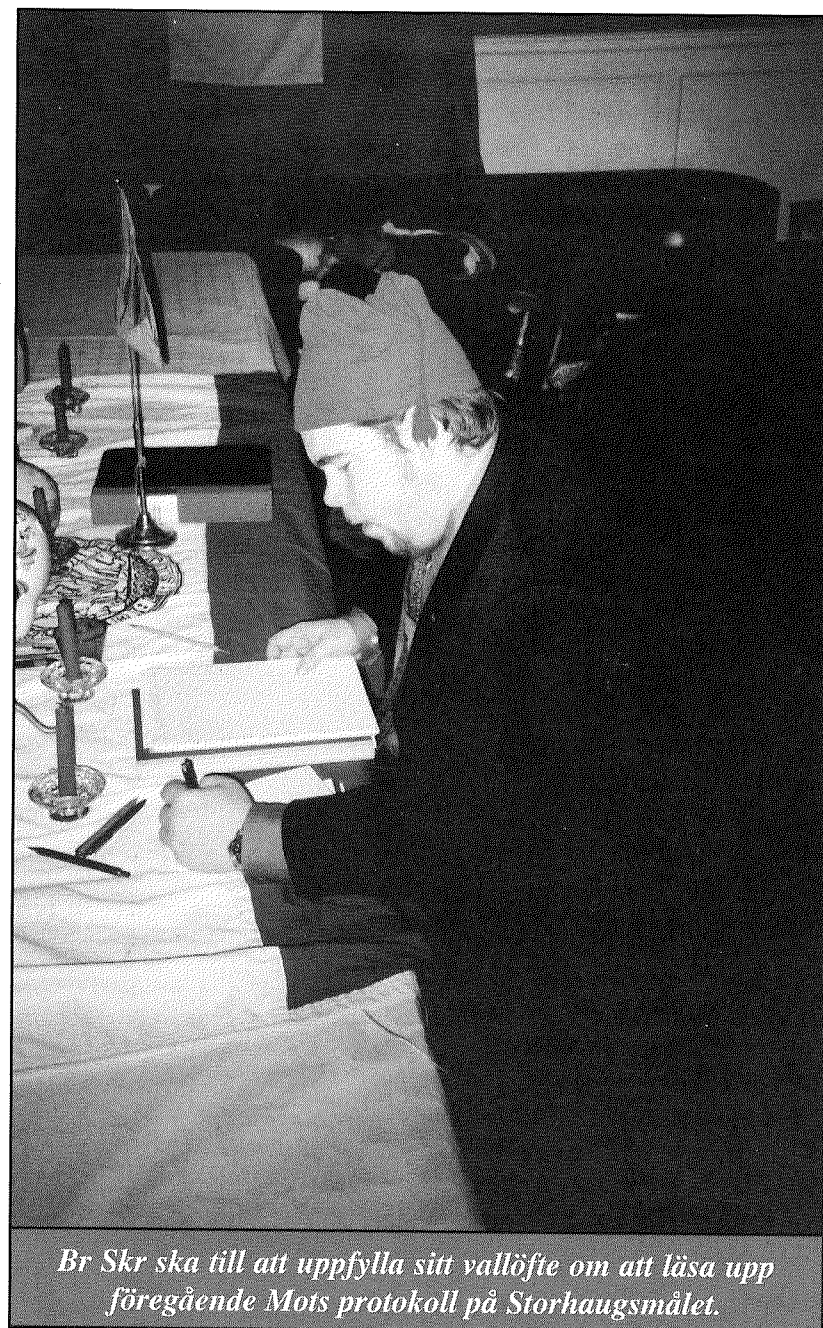
Här börjar saker och ting bli alltför vämjeliga och patetiska men jag finner det ändå för gott att fortsätta skildrandet. Br Red emeritus var nämligen i besittning av ett stycke flaska vitrysk vodka, en osedvanligt bra vätska att blanda i kaffe vid nio tiden på morgonen en solig 1:a maj dag. Efter ett antal kaskar upptäcker Br Le att Br H har en >>moderatjacka<< på sig och debatt bryter ut om Br Le:s påstående är sant eller inte. Enär Brr inte kan finna något svar på frågan menar Br ÖH att det inte finns någon annan lösning än att exorsera jackan. Bibel och krucifix tas fram och efter visst divlande bestäms att gamla testamentet är det mest ändamålsenliga att läsa ur. Slumpen, (krucifixet), landar i ordspråksboken 12:43 och efter högläsning och mumlande besvärjelser anses jackan vara renad från allt politiskt inflytande och Brr ÖH, H samt Le finner för gott att återigen omgruppera, nu hem till Br Le för att skaffa pilsner.

När taxin väl embarckerats av Brr beordras den att köra mot stan. När en mer precis adress begärs förtydligar Br Le med att taxin skall köra >>hem till mig<< men inte heller detta synes räcka då Br Le:s adress inte verkar vara allmän kändedom hos taxibola-

gen. Br ÖH förklarar då för Br H var Br Le bor. Chauffören lyssnar uppmärksamt och kan efter visst besvär leverera Brr på rätt adress. När Brr ramlar in möts de av Br Skr som fylld av avsky får en femtonminutersföreläsning av Br ÖH angående frågan om frigolitlim är så starkt som det verkar vara samt hur man bäst bygger katedraler. Br Skr vänder oss ryggen och ringer Br ÖH:s bättre hälft för att meddela var och i vilket tillstånd Br ÖH befinner sig i. Samtidigt försöker övriga Brr desperat lokalisera syndikalisternas samlingsplats inför demonstrationstågen i syfte att gå med dem med den stora Jamtlufefanan. Lyckligtvis misslyckas detta och Brr omgrupperar till Kammar'n.

Redan vid Orvars återfinner vi Br ÖH electus och han följer gärna med till slottsbacken för att inmundiga Falcon. Efter att ha fyllt på ölförrådet vandrade vi mot slottsbacken men avbryts bryskt av en för oss okänd man som går Drottninggatan fram skanderandes; >>Satans förbannade lekadjävvel. Han är en giftmördare med en treårings förstånd.<< Detta roar Brr något ofantligt. Ja naturligtvis roar det inte Br Le utan denne försöker desperat förklara det orimliga i att han skulle ha en treårings förstånd men övriga Brr tar ingen notis utan fortsätter glatt att skrattandes häckla BrLe.

När vi som bäst tar del av allehanda propaganda får vi ett papper som berättar vad som händer om man är arbetslös. Enligt detta dokument kan arbetslöshet resultera i: allvarliga psykosomatiska besvär, känslor av maktlöshet, vemod och apati, social isolering samt avsaknad av styrning av den egna ekonomin. Brr finner snabbt att detta inte är ett problem för de arbetslösa utan en utomordentlig definition av medlemmarna i Jamtamots styrelse. Mitt i detta konstaterande upptäcker Brr att hela svartahålsmaffian (alltså Krokomsborna) utom Br Fo finns i närheten. Efter muntra och högljudda tillrop i form av >>Idioter!<< >>Sumpdjur!<< och >>Lågpannor!<< vänder de sig om och upptäcker Brr. I sam-

Br Skr ska till att uppfylla sitt vallöfte om att läsa upp föregående Mots protokoll på Storhaugsmålet.

band med detta ansluter även Br Hundra timmar, tillika 7-man, för att beskåda spektaklet. Denne Br har dock tillräckligt mycket vett i kroppen för att undvika pilsnern. Det har inte övriga Brr. Detta får övriga att inse att det är dags att avlägsna sig varför färden återupptas till Kammar'n för att där dricka öl i väntan på att Orvar öppnar.

Dagen till ära hissas Röda Arméns fana från Kammarfönstret i hopp om att Inspektör skall se den. Som tillförordnad fana utses ett Lenin-standar. Br Le går från klarhet till klarhet när han kommer fram till att Br Skr måste vara HJ:s lakej eftersom han på alla

tänkbara vis försöker ställa sig i hos systrarna. Brr bestämmer snabbt att Br Skr är HJ:s lakej samt att en kommitté måste tillsättas som kan utreda vilken hållhake HJ har på Br Skr. Ett hett tips är att han de facto har blivit utnämnd till hedersledamot i HJ:s styrelse. Efter många handöl och en varsin LMP på Orvar finner Brr ÖH, H, Le samt ÖH electus att tiden är mogen för att avsluta valborgsfirandet vilket också sker vid åtta-snåret på kvällen fredagen den 1 maj 1998.

Återigen har det bevisats att en Jamt gör som en Jamt vill och att storsvensken inte har någonting att komma med oavsett vilket område det gäller.

Jamtamots Hederspristagare 1998

Br Mats Hurtig

Br Mats Hurtig mottar Hederspriset av Br ÖH emeritus, Tomas Persson. I huvudmotiveringen nämns bland annat: >>Mats Hurtig, född och uppvuxen i Hammerdal, numera bosatt i Krokoms, är mest känd som revyskådespelare (till exempel är han nu med i Jämtrevyn på Gamla Teatern) och radiopratare. Hurtig är den utan konkurrens, populäraste nutida jamtkomikern, som gestaltar jamten när denne är som mest slagfärdig.<<

Foto: Br Red emeritus, Fredrik Nilsson.

med 1989 års Hederspristagares, Berta Magnussons, egna ord:

>>Att vara öppen, tillgänglig - att alltid ställa upp - har varit Mats kännetecken. Han är dessutom jamtens uttolkare - både vad gäller språk, kynne och åtbördor. Genom sin medverkan i Radio Jämtland har han blivit en slags förespråkare för glesningens (glesning = glesbygdsbo) värden. Ändå är Mats nyanserad i sitt sätt att lyfta fram det genuint jamtska; något som gör att han kan föra dialog även med sådana som har avvikande uppfattning.

Som kultursekreterare i Krokoms kommun har han verkat för ett breddat kulturutbud, inte bara i de centrala delarna av kommunen. Mats strävan når även de mest perifera byarna, och ofta tar han sig tid att själv närvara. På så sätt har han blivit delaktig i glesningens villkor. Något krasst marknadstänkande släpper han inte inom sitt revir.

Att räkna upp alla verksamheter där Mats medverkat eller stöttat är inte görligt. Vi i Krokoms gläds djupt över att vi har honom. Hans engagemang och känsla för våra bygder går inte ersätta; det är bara så! Så länge vi har honom som kulturchef så kommer kulturen inte att marginaliseras. Hans arbete har blivit liksom ett kall för honom. En gång, när han går i pension - kommer ett uttryck att myntas i Krokoms: >>Det var under Mats tid!<< Alltså man kommer att tala om före och efter Mats!

Trots sina framgångar inom revyvärlden har Mats aldrig surfat på sina lagrar. Han är vardagligt nära, en kompis - en med båda fötterna på jorden/i verkligheten. Ändå är han så flyhänt och elegant!<<

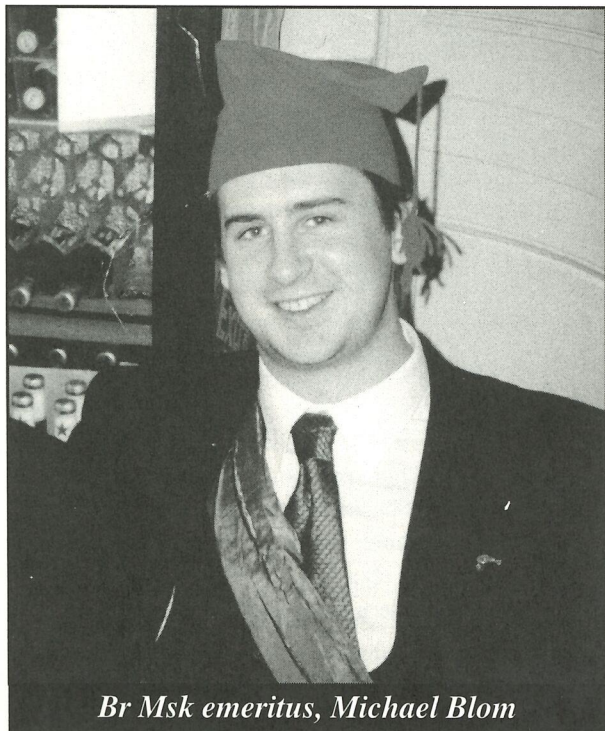
Frihetstalet

Hållet av Br Msk emeritus, Michael Blom, tillika 2Q, vid Norrlands nation under Frihetsgasquen 1999. (Tema för kvällen var vilda västern).

Härliga Jamtar!
Frihetstörstande Herjeådalingar!
Thaiälskande Ravundingar!
Renälskande Samer!
Oljeälskande Trönder!
Inspirerande Invandrare!
Norrälänningar i bastun på Studentvägen!

LEVEREPUBLIKEN!
JAMTLAND, JAMTLAND
JAMT Å STÄNDUT!

Det är i år 111 år sedan sundsvall brann. Det är samtidigt detta årtusendes sista år. Är detta det år de förtryckta jamtarna återigen skall resa sig mot förtrycket och göra slag i saken?

Br Msk emeritus, Michael Blom

Att Jamtland aldrig får OS verkar idag ganska uppenbart. Vad skall vi ärliga, trofasta, kärleksälskande människor göra åt pamparnas korruption och falskhet? FY FAN säger jag åt rövarfasonerna i IOK.

En som däremot inte böjer sig för storsvensken är kommunalrådet i Krokom, Sören Runesson. Han offerar sig själv

och sitt folk för att visa att vi ingalunda vill betala för storsvenskens sprit. Den är helt enkelt inte värd en endaste jamtsk mark.

VI VILL HELLRE GÖRA SPRITEN SJÄLVA!

Sådant kurage visar verkligen inte ockupationspatronerna från den brända staden sundsvall. De gömmer sig hellre i kvinnokläder så att vi inte skall kunna se hur patetiska de egentligen är.

JAMTLAND, JAMTLAND
JAMT Å STÄNDUT!

Jag ser att många här ikväll tror att de befinner sig någonsans i vilda västern. Varför kan jag inte riktigt förstå. Jag kan väl inte i min vildaste fantasi tänka mig att kapitalisterna från väster lyckats förmå er att byta kultur. Jamtland har ju redan allt vilda västern kunde och kan erbjuda, dessutom lite till.

Ta bara Offerdal. I den lilla underbara socken finns både laglöshet, brist på respekt för övermakten, massor av slagsmål och massor av billig och hemgjord sprit. Och vem har väl inte bevistat det ståtliga danspalatset i Kaxås?

DET BEHÖVS VERKLIGEN INGET MER!

Kort sagt. Vi är jamtar. Vi är stolta över det. Den sammanhållning, solidaritet, laganda och moral som genomsyrar den jamtska själen ger oss ständigt seger i hjärtat. Vi frambringar seger och lycka!

Makalös natur!
Makalöst folk!
Makalös framtid!
Utan Jamtland stannar sverige!

Vi utropar tillsammans med Arnljot:

>>Hit har jag längtat! Det skalv i bröstet var gång jag följde med blicken i svalornas väg om våren, var gång jag mindes, hur luften blånar i Jamtars land. Hur långt jag än for, här är målet!<<

Leve Jamtland!
Ett fyrfaldigt leve för Republiken och dess vidsynta folk!

Hurra! Hurra! Hurra! Hurra!

Fordomtida, minneskonsistenta bilder av en sedermera Hederspristagare,

**eller något om vådan av att genom empiriska probationer
fastställa bevingade äggläggares flygförmåga.**

I LIKHET MED STJ ANDO ANDERSSON, alias Blåtand, tar jag mig friheten att för tidningens läsare komma med en mindre redogörelse för vissa självupplevda antecedentia.

Jag inleder en episod från min hemby Lillhallen, vilken i administrativt hänseende vanligen anses utgöra en del av det konstruerade samhället Svenstavik i Bergs socken, Jamtland.

Av Br Stj Stefan Halvarsson Invald 1970

Det hela måste ha tilldragit sig för snart 40 år sedan, eller år 1958, närmare bestämt på våren, antagligen i slutet av maj månad, bara några veckor innan skolavslutningen. Min gode vän och barndomskamrat Lars-Erik Lundberg (nedan kallad Lumberg), som dåmera bodde på beklädnadsmagasinet Union inne i samhället, skulle denna dag följa mig hem en vända. Och en sak torde de flesta på lannan uppvuxna pojkar - i vart fall om de haft någon kilometer mellan hemmet och skolan - erinra sig: det kunde dagligen ta flera timmar att ta sig hem från skolan, inte minst på grund av alla diverse projekt som undervägs skulle utföras och genomföras.

Innan jag kommer till pudelns kärna måste något sägas om Tupp-Stina. Hon bodde ensam något hundratal meter söder om det egentliga samhällets slut, i en liten, mellan Svenstaån och vägen från Mora till stan (eller Mattmar, om man så vill) inklämd stuga, i vilken hon idkade kaféerörelse; härom vittnade i vart fall en av tidens tand något medfaren, över brokvisten upphängd skylt, vilken för förbipasserande förkunnade omförmälda näringsverksamhets utövande å lokalen. Dessutom bedrev hon i mindre skala hönseri med äggproduktion från ett litet hönshus bredvid stu-

gan. Framom hönshuset var en bit mark inhägnad med ett högre hönsnät, men självfallet fanns där i detta arrangement en haspförsedd dörr. Av och till, när exempelvis vädret var tjänligt, vistades hönorna, vars antal uppginge till högst tjugo, utomhus i denna inhägnad.

Så långt de yttre förutsättningarna. Lumberg och jag hade någon tid resonerat om just hönors flygförmåga. Vilka våra teorier härom var vid denna tidpunkt, kan jag nu inte erinra mig. Men Lumberg torde bestämt ha hävdats att hönor visst kunde flyga, om inte länge, så i vart fall högt, blott de finge viss hjälp på traven. Som sagt: Lumberg följde mig hem efter skolan. Vi stannade för på landsvägen utanför Tupp-Stina. För att erfarenhetsmässigt och experimentellt klarlägga teorins om hönornas flygförmåga hållbarhet beslöt sig Lumberg, utan någon längre stunds tveksamhet - ehuru jag stillsamt framförde mina dubier om det tillrådliga i företaget - för att äntra hönsgården. Lumberg gjorde slag i saken, men själv höll jag mig visligen kvar ute på landsvägen.

Lumbergs entré bland fugla passerade ingalunda obemärkt, i det att han omedelbart högg tag i första bästa kringirande Laura och hivade henne med full kraft en tre fyra meter upp i väran, vilket kom fjädrar att ryka härs och tvärs alltunder det att fågeln vilt flaxande omsider åter med en elegant buklandning nådde moder jord. Proceduren upprepades med fugl efter fugl under alltmer tilltagande kackel och väsen. Lumberg var nu i sitt esse.

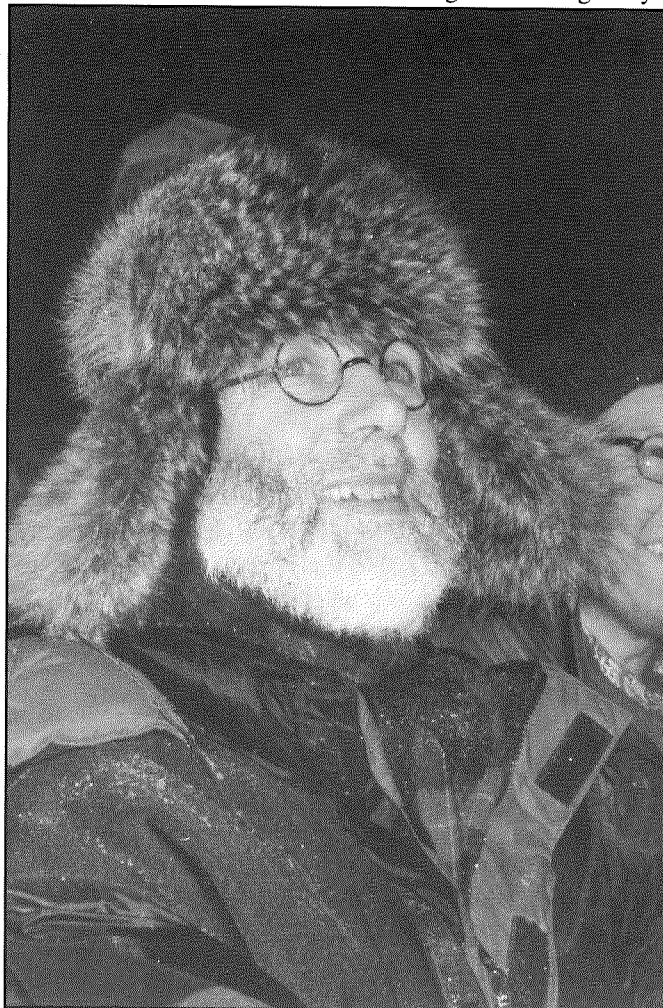
Det var emellertid inte särskilt svårt att räkna ut, att hela tilltaget svårligen skulle passera utan åtgärd. Mycket riktigt stod det heller inte länge på förrän Tupp-Stina själv visade sig på brokvisten. Efter blott någon sekund hade hon läget klart för sig; grep hon sålunda en intill bron befintlig, långskaftad rotkvast, och satte med denna högsta fart mot hönseriet.

Från min oantastliga position å allmän och fredad landsväg (jag var redan då i viss mån medveten om en del juridiska finesser) ropte jag ett varningens ord till Lumberg.

Men det var redan för sent. Tupp-Stina hade nått hönsnätsdörren och till och med tagit sig in i hönsgården, där hon nu - bland om möjligt ännu mer exalterade och echaufferade hönshjärnor - begynte slå vilt omkring sig med kvasten efter den undflyende och för slagen duckande Lumberg; en och annan fullträff av råsopsformat fick Tupp-Stina förvisso också in å Lumbergs bakre regioner, bland annat akterkastellet, det måste påpekas.

Efter ett antal varv på detta sätt kom nästa fas, bestående i att fågelägarinnan och Lumberg, hon på ut- och han på insidan, stod och ömsomvis ryckte i hönsnätsdörren, Lumberg för att om möjligt komma ut i det fria, och Tupp-Stina förmodligen i avsikt att inhägnas även Lumberg.

Lumberg har alltid varit en stark jäkel, och oaktat den dåförtiden relativt ringa åldern lyckades han pressa Tupp-Stina bakåt, och sålunda själv ta sig ut. Tupp-Stina ansåg sig dock inte ha fullgjort sitt dagsverke, utan återupptog med stor fermitet sina angrepp medelst kvasten. Hade det nu varit en normalt funtad nioåring, skulle han, med en och annan eftersläng av kvasten, skyndsamt ha medelst benen på ryggen, hals över huvudet ha gjort sin sorti. Men inte Lumberg; nej, inte alls.

Artikelförfattaren Br Stj Stefan Halvarsson i vintermörkret. En unik bild i den meningen att han: 1. Ej står och orerar. 2: Ej prånglar ut Halvarlotter till Brr.

Angående Ålderman Bidéns Motvisit

Vissa människor är både fascinerande och fascinerade. Ålderman Bidén är ett sådant exempel. På sistlidna Prismot fascinerades han över det så kallade >>Halvarlotteriet<< och inköpte närmare 40 lotter av 200 möjliga i förhoppningen att vinna en så kallad >>kolorerad tidskrift<<. Detta gjorde att Motet fann honom fascinerande. Uppenbarligen svävade Bidén i okunskap om vad ett Halvarlotteri innebar. Bredvid Åldermannen satt Birkarlarnas Storkarl, som snabbt insåg att hans vinstchanser decimerades i takt med att grannens lotthög växte. Då Jamtamot har en känd devis som lyder: >>Bäh 't du luur'n<<, insåg undertecknad att detta tillfälle till praktiserande av devisen icke fick gå förlorat. Snabbt slöts en pakt med Storkarlen om en avskrift av Bidéns lottnummer,

I stället fick han tag i borstdelen av kvasten, medan Tupp-Stina i andra änden höll ett stadigt tag om kvastskäftet. Där blev de stående en god stund och drog i kvasten åt var sitt håll.

Omsider segrade även här Lumbergs råstyrka. Tupp-Stina tappade taget, och Lumberg hivade med en garciös parabel iväg kvasten ett gott stycke åt sidan. Då övergick Tupp-

Stina till att med enbart handkraft komma åt Lumberg. Det var dömt att misslyckas. Lumberg höjde nu garden och övergick till den nobla arten av självförsvar, det vill säga boxning, vilket - trots hans mindre räckvidd - gick riktigt skapligt. Tupp-Stina kunde, under Lumbergs ivriga rallarsvingar, helt enkelt inte komma åt honom. Därmed tvangs Tupp-Stina resignera; med diverse åtbörder, uttalade ramsor och hot om kommande domedagsrepressalier returnerade Tupp-Stina till brokvisten. Lumberg för sin del lämnade även han slagfältet, och återvände ut till landsvägen. Så slutade denna episod. Huruvida det hela sedermera - i form av angivelse från Tupp-Stina hem till Lumbergs parentel eller på annat sätt - föranledde några efterräkningar, är mig obekant. Jag har aldrig förhört mig härom. Händelsen utvisar, så här efteråt, att Lumberg redan från späd ålder var en särdeles kavat jamt, vilket förvisso har visat sig även senare vara fallet.

vilken efter nedtecknadet överräcktes till undertecknad. Då undertecknad även >>skötte<< lottdragningen var saken biff. Bidéns förväntade vinster uteblev, trots hans 40 lotter, och hans besvikelse över detta tog sig alltmer högljudda(!) uttryck. Så småningom blev dock Bidén så högljudd(!) att Motet tröttnade och lät honom vinna ett engelskt grammatiklexikon, varpå Bidéns glädjeyttringar inte såg några gränser (Läsaren får själv föreställa sig hur det såg ut).

Det mest fascinerande var att Bidén aldrig misstänkte eller märkte något. Men det är ju klart, att någon gång under lottdragningen kosta på sig att lyfta blicken ifrån sina 40 lotter för att se vad som försiggår på platsen bredvid innebär ju att man kan missa någon vinst, och något sådant vill man ju inte vara med om... //GV secundus, Örjan Festin

Bäverns reinkarnation i Jamtland och gällens betydelse

Br H Tomas Persson ger oss sin syn på orsaken till varför bävern utrotades.

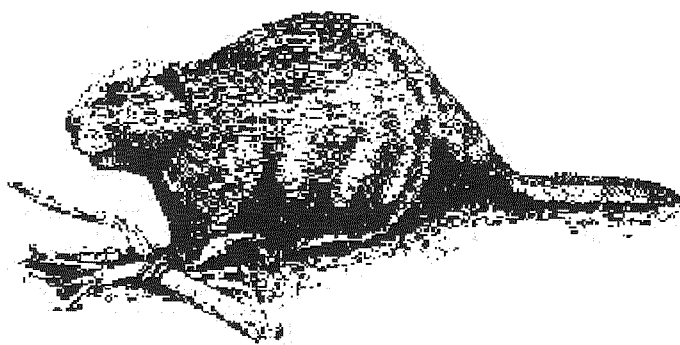
VARFÖR UTROTADES BÄVERN? Bävern var mycket betydelsefull på många sätt. Många hävdar att detta djur varit det ekonomiskt mest betydelsefulla djuret i förhållande till sin storlek och med tanke på att en bäver var mycket mer värd än den största björn vissa tider kan man nog bara hålla med. Många tror att bävern utrotades på grund av dess päls men det hävdar jag är felaktigt. Det må ha varit en bidragande orsak, men inte huvudorsaken.

Av Br H Tomas Persson
Invalid 1994

Först dock en kort historik: Bävern kallades förr även för Bjur eller Bur vilket lever kvar i många ortnamn idag. Själva jaktmetoderna varierade kraftigt. Giller, saxar, bjällerförsedda ned-sänkta nät, spjut och hund var några metoder.

Vid mitten av 1800-talet fanns bara bäver kvar i Dalarna, Jamtland/Herjedalen, Ångermanland och Lappland.

CASTOREUM

*Innehåller bland annat:
Castorin, bensoesyra,
salicin, salicylsyra
aqua vitae*

Bävern försvann sedan fort från dessa områden och Jamtland blev det sista fästet. Den sista bävern sköts vid Sjougnäset (Sjoutnäs, beläget mellan Tåsjö och Ankarede) av Per Persson (ingen släkting) från Högländ år 1871. Bävern totalfredades år 1873 men då var det redan för sent. I Norge hade bävern varit totalfredad mellan 1845-1855 och sedan haft hårt reglerad jakt vilket lett till att det vid 1900-talets början fanns några hundra djur kvar i Sydnorge. Därifrån hämtades två bävrar som den 6:e juli 1922, släpptes i Bjurälvsdalen i nordvästra Jamtland, i det första försöket att återinföra bävern. Sålunda var vi både sist och först med bäver i sverige!

Pälsen med det silkeslena håret användes dels av samerna för att tillverka högtidsmössor åt både män och kvinnor, men även vid tillverkan av kastorhattar (grekiska: kastor = bäver).

Detta bidrog naturligtvis till ett högt pris på pälsen. År 1574 låg exporten av bäverskinn från Stockholms hamn på mellan 3-4000 skinn. Vid den tiden gick all export från Jamtland/Herjedalen via Norge. Nu för tiden är en bäverpäls värd kanske 400-500 kronor och lär vara den varmaste päls man kan ha. (12000 hårstrån/cm² på ryggen och 23000 hårstrån/cm² på buken med långa breda tillplattade stickelhår som >>vattentätt<< skikt över den täta bottenullen.)

Köttet äts och då framför allt svansen, som ansågs som en delikatess. Nu för tiden äter man sällan svansen, då den mest består av fett. Tänderna ansågs ha vissa magiska egenskaper, bland annat brukade samerna knyta fast tänderna i bältet på ryggen, vilket hjälpte mot ryggont (enligt Nicolaus Lundius, samisk student på 1670-talet). Om man brynte yxan med en

bävertand, så överfördes egenskaperna till yxan. Men huvudorsaken som jag ser det är bävergällan. Det är den vätska som finns i päronformade körtelsäckar (bävergällpungar) i närheten av könsorganen (inte att förväxla med oljepungarna som också sitter där). Bävergällan liksom oljepungssekretet används för att göra doftmarkeringar inom reviret, men vilken närmare funktion det har vet man

En man vid namn Zetterstedt nämner efter en resa 1832 att köpmännen betalade 4 Rd. Rgs. lodet för bävergällan. Om man då betänker att 1 Riksdaler Riksgälds är lika med 0,75 Riksdaler Banco samt att varje bäver innehöll vanligen 20 till 30 lod bävergäll (1 lod = 13,28 gram) så inser man att man fick 60 till 90 Riksdaler Banco för en bäver! Och då fanns det även bävrar som gav 2 skålpund (=64 lod) bävergäll,

att den innehåller bl a en vaxartad substans som fått namnet Castorin, bensoesyra, salicin och salicylsyra. Castorin är ett ämne som används inom folkmedicinen mot kramp och salicylsyra är ju det aktiva i gammal hederlig Magnecyl. (Man har bara hakat på en acetyl-grupp på salicylsyran för att göra den skonsammare för magen.) Samerna lär ha gett bävergällan till barn som led av rakit (eng-

>>Bävergällan används även av parfymindustrin än idag<<

inte. Bävergällan blandades ut i brännvin och nyttjades både invärtes och utvärtes mot allehanda krämpor. Det ansågs bland annat som ett osvikligt medel mot bråck, bra mot ögonsjukdomar men även mot all slags värk. Samt naturligtvis även en hel del andra undergörande egenskaper. Det var en stor exportartikel från Skandinavien som var eftersökt långt ned på kontinenten. Det kallades av medicinerna för >>Castoreum<<. Bävergällan blandades även ut med snustobak (Jamtsnus säg?).

någon enstaka gång även upp till 70 lod! (över 9 hekto!) Detta gör att en sådan bäver skulle vara värd över 200 riksdaler! Dessa summor verkar otroliga, men man vet att på 1850-talet betalades för bävergällan, i ett enda djur, 60 till 70 riksdaler och bara den summan var en oerhörd summa på den tiden. Det motsvarar vad en dräng hade i årslön.

Vad är det då som gör bävergällan så speciell? (Bortsett från det att om man stryker den på yxan så utvecklas inga nya skott vid buskröjning). Man vet

elska sjukan) som orsakas av D-vitaminbrist.

Mina ringa kemiska och farmaceutiska kunskaper räcker inte till här utan kanske någon annan Br kan upplysa oss övriga vad som gör bävergällan så bra, men låt oss tillsvidare nöja oss med att bävergäll är bra. (Bävergällan används även av parfymindustrin än idag. Dock ej för dess doft, utan för dess bassubstans som har förmågan att binda och långsamt avge flyktiga doftämnen vilket gör att doftverkan kvarstår en längre tid.)

JT lindrar dagen efter! Beställ gamla JT och läs Brr!

När det är >>dagen efter kvällen före<<, brukar jag ofta ligga och läsa gamla nummer av JT. Efter kringutluskande bland några Brr fick jag till min förvåning höra att JT har samma terapeutiskt/medicinskt (?) välgörande inverkan, vid samma tillfällen, även på dem! Prova sålunda själva Brr! Det lindrar! Hittade vid senaste tillfället dessa citat, som verkligen var välgörande, ur JT-numren 95 och 96.

JT 2/95: Br ÖH:s (Daniel Markstedt) reflexioner: Att vara ÖH i Jamtamot är ungefär som att vara pilot i JAS 39 Gripen under en vattenfestival. >>Gripen flyger genom ett mycket komplext styrsystem. Det är så avancerat att till och med de som skrivit programmet inte förstår alla delar.(...)Piloten, som försöker styra Gripen har bara ett hjälpmedel, spaken, som kan liknas vid ÖH-klubban. Till råga på allt är spaken inte speciellt pålitlig eller synonym med total makt. Snarare tvärtom. Om piloten gör för våldsamma och snabba rörelser, blir oftast effekten den motsatta.<<

JT 1/96: Br ÖH:s (Pelle Andersson) reflexioner: >>Väl insatt i förhandladets svåra konst finner dock den nye Brodern en ny dimension i livet. Inom Motets fasta, men ändock töjbara ram får han tillfälle att ge uttryck för sina åsikter, lära sig hembygdshistoria av i ämnet sjukligt insatta Bröder, och uppleva den alltid lika förvånande lyckan en vinst i Halvarlotteriet ger.<<

>>...alltid lika förvånande lyckan...<< (!)

JT1/96: Dispositionsfonden del IV (Br Stj Halvar): >>Den numera måhända något uttröttade läsaren kan med grumlad entusiasm konstatera, att jag återigen kommer till mitt (och måhända läsekretsens?) kära specialämne, nämligen dispositionsfonds-statuterna, vilka jämväl 4 paragrafen kan tarva någon mindre utläggning.<<
>>uttröttade<< (?), >>grumlad<< (?), >>mindre utläggning<<(!)

Av: Br A. Nonymus

Brandtalet

1998

Hållet å Julmot av Br Fo, Fredrik Johansson

>>Kamrater, mötesdeltagare, Bröder Storjamtar, Bröder Jamtar, gäster och alla ni övriga som vågar sig hit i natt! Vi samlas här i glädjens anda, för att festa på urjamtst vis. I en glädjens tid...men tragedi och sorg gör sig ändå påmind i våra hjärtans inre. Det är idag 353 år, 1 månad och 6 dagar sedan vi, jamtar, ställdes inför det storsvenska förtrycket.

Det var på Frösö kungsgård den 31:a oktober 1645 som Jamtland lämnades över till den svenska landshövdingen. En mörk era i Jamtland inträdde härmed. Mycket kan man säga om den illsluga, maktfullkomliga och totalitära storsvensken men han är systematisk. Ty en plan lades upp för att succesivt försvenska Jamtland. Försvenska oss genom att beröva oss vår historia, våra ideal och vår kultur. Storsvensken lade upp planen enligt följande 3-punkts koncept:

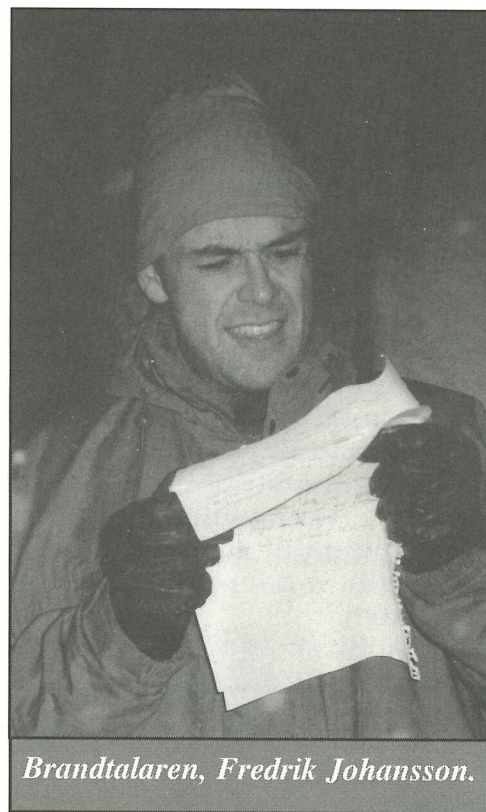
1. Militär närvaro. För att med våld kunna tygla, bränna och mörda oliktänkande.
2. Undervisning och fostran. I enlighet med övriga sverige har lärare och präster stor roll för att förlöjliga till exempel jamskan.
3. Kommunikationer. För att lättare nå oss med påbud och skatter.

Så lade man upp den hemska försvenskningen. Men hur ser det då ut idag? Hur står det till med den militära närvaron? Norrlands artilleri regemente A4 är nedlagt. Jämtlandsfältjägarregemente, det anrika, står också snart på tur. Det enda som snart finns kvar är Flygflottiljen vars buller storsvensken vill slippa men som ändå kan försvara Stockholm ifall någon understimulerad fiende vill skaffa sig en avfallskoloni.

Hur står det då till med undervisningen? Mitt-högskolan verkar svensken inte ha några planer att göra om till universitet. Grundskolan då? Ja där sparkar man lärarna om de till äventyrs skulle försöka sig på att uppfostra eleverna. Hur står det till med kommunikationerna? Om det var dåligt med vägarna för 353 år sedan har det inte blivit mycket bättre. Nästa år kommer Vägverket skära ned sina anslag till Jamtland med 3-19 miljoner kronor. Men det är dyrt att vara en >>koloni<<. Vi betalar 6542 kronor i snitt per person i Jamtland i bensinskatt. hur mycket tror ni att en stockholmare betalar? 3397 kronor! En tvåbarnsfamilj i Herjeådalen betalar i snitt 42 000 kronor per år i drivmedels-

drivmedelsskatt. Vissa av oss måste till och med, likt polska bärplockare, på det föga värdiga sättet, bogsera varandra i bil efter bil. Ett sätt föga värdigt en jamt. Vad händer med våra urgamla vattenvägar? De bygger man ut med vattenkraft för att få el till att lysa upp storsvenskens mörka och torftiga liv. Våra skogar med furor, stolta, strävandes mot himlen, i likhet med den jamska befolkningen mals ned till pappersmassa för att torka bort sina ferkalier med!

Jamtland blöder. Aldrig har väl det varit sannare. Sedan 1950 har 1/7 flytt länet. I vissa kommuner, till exempel Ragunda, har ända upp till 45% flytt. Tror ni att den lumpna storsvensken funderar över att kompensera oss? Skulle skatteutjämningsreformen gå igenom skulle Jämtlands läns landsting förlora 100 miljoner.

Brandtalaren, Fredrik Johansson.

Slutsatsen är entydig. Storsvensken har givit upp sitt 3-punkts koncept för försvenskning. Försvenskningstaktiken har misslyckats och nu skiter man i snusets, älgjaktens och Hellyhansen tröjornas förlovade rike. Vi verkar inte längre vara önskvärda och kanske kan storsvensken nu leva upp till sin devis: >>Hela sverige skall leva<<, då vi ej längre behöver övergå i den tvivelaktiga, lumpna konstruktion som Gustav Eriksson Vasas arvdöme sverige utgör! När ockupationsmaktens intresse har svalnat stundar en NY era!

Så ring klocka ring. Ring ut det gamla och ring in det nya. Ring ut det storsvenska mörkret. Ring in det självständigt jamska ljuset. Ring ut 350 år av storsvenskt förtryck. Ring in det nya milleniet som ånyo skall bli ett jamskt millenium. Ring in ett fritt Jamtland i nästa årtusende. Leve ett jamskt utbildat folk, som själva väljer sina vägar, leve ett fritt Jamtland som själva väljer eventuell armé. Ett fyrfaldigt leve för Jamtland! Hurra, Hurra, Hurra, Hurra!<<

ÖH-Krönikan

97-98

JAHA BRR, ATT SAMMANFATTA ETT HELT ÅR PÅ NÅGRA FÅ rader är svårt (Några få rader?! Reds anmärkning.), men det finns ju alltid protokoll att studera, landsmannahälsning och övriga anknytande artiklar i denna eminenta publikation för närmare detaljinformation. Dock följer här ett urval av vad vi gjort under året då jag satt bakom klubban:

Av Br H Tomas >>Rally<<Persson Invalid 1994

Verksamhetsåret inleddes med att avgående och tillträdande ÖH tillsammans sanerade och omstrukturerade alla Jamtamots skrymslen på föreningsvinden. Mången föremål, målningar, teckningar och tyska planscher som säkert inte sett dagens ljus på många år beundrades och utropet: >>Titta här, varför har vi en sån här??<< hördes alltså oftast. De fem kartongerna Halvariania omstrukturerades till tre kompakta paket som placerades längst in, längst bort i skrubben. Beräknas återfinnas lagom till 100-års jubileet.

Reccemottagningar med heitvasskask tog vid med Brr klädsamt iförda de alltför små Jamtamot t-skjortor som återfunnits vid den stora arkiveringen. Dessa kvällar avslutades med kammarkvällar där omorganiserade och nyinsatta fotografier beskådades. Alla tidigare ÖH:s vedermödor och erfarenheter som kommit på pränt överlämnades av avgående Br ÖH i lösbladsform, två välfyllda polyetenpåsar från lokala diversehandlare. Därefter följde en *spirituell* Reccemiddag tillsammans med Härja-Jämt.

SAMARR

Efter intensivt förarbete av både avgående och tillträdande styrelser i Jamtamot och Härja-Jämt var det så dags för årets upplaga av Samarret med bandet Popsicle som huvudattraktion. Ett nytt grepp provades då de tillträdande styrelserna höll sig nyktra och efter sittningen tog på sig arbetskläderna. Den avgående styrelsen fann detta oerhört roande och tog varje chans att påpeka detta för de hårt arbetande styrelse Brr. Men denna idé visade sig vara mycket lyckosam enär huset fylldes till brädden och lite

till, omsättningsrekord sattes i flera barer och tiotals liter med starkvaror skyndsamt fick hämtas först från ÖG och senare från V-Dala då allt på nationen sålts slut. Det överlägset mest ekonomiskt lyckade Samarret var ett faktum!

OCCUPATIONSMOT

Därefter stundade Ockupationsmot med det formella installerandet av den nya styrelsen. Avgående Br ÖH (Br Richardsson), var besluten att visa att styrelsearbete inte är någon dans på brunkullor, och beslutade genom sin utslagsröst att bevilja en ansökan om spritdispans från några utlokaliserade Brr. Befriade från sina kvinnors vakande ögon utnyttjade dessa Brr denna dispens å det kraftfullaste med väntat resultat. Detta hindrade dock inte att flera historiska milstolpar passerades när det för första gången blev ett rent Herjeådalskt presidium och dessutom en styrelse helt bestående av 70-talister. Jamtamot hade under våren och sommaren legat i hårda förhandlingar om inköp av en Haubits och under Mot presenterades svar. Motet beviljade även pengar till renovering av den 25-årsjubilerande Kammar'n innan kommunens rigida klockslagshysteri tvingade ut Brr på vandring till Salighetens ö. Denna vandring försenas dock betydligt emedan Br Fo, Michael Blom tror sig låst in ÖH:s nycklar på Härja-Jämtes kammare. Brr frågar sig varför men Br Fo kan inte ge något vettigt svar. Efter en tids rabalder återfinns nycklarna i Br Fo:s bröstficka och avmarschen mot Salighetens ö sker, ledda av spanare, sångare och akrobat.

Jamtorvar drevs i all stillhet en regnig höstkväll. Brr Styrelsen gjorde sitt bästa för att äta upp vinsten på plats men misslyckades. Troligen det enda årets styrelse misslyckats med.

HELGAMÄSSMOT

Helgamässmotet besöktes av försvarsutskottsledamot Erik Artur Egervärn som berättade om utskottets syn på Jamtamots Haubitsinköp och passade på att rekommendera en dumpermonterad sådan. Han berättade även om freden vid Brömsebro och blev invalid som Br. Br Stj Nyman som icke närvarar och som i och med detta Mot spräckt sin svit på 50 Mot i rad försöker dock sin vana trogen obstruera Motet genom allehanda inlämnade skrivelser. Brr beslutar då att Br Stj Nyman närvarat på högst 23 Mot. Än en gång tvingas Brr ut i kylan men besöker då Br Fo som stolt förevisar en nyopererad katt. Brr:s rövkrokskamp avbryts tillfälligt av en telefonsignal från Br Stj PM som

funnit sig kvarglömd vid professor Zetterströms grav vilket väcker viss munterhet. Motet avslutas fram på småtimmarna till Brr:s sorg och Br Fo:s flickväns lättnad.

Under den så kallade Norrlandsveckan höll NNIF en femkamp, bestående av grenarna: jonglering, hockeyspel, pilkastning, rövkrok och snusdosdraging. I semifinalen möttes Jamtamots båda lag och bataljen blev hård. Med det jamtska motståndet ur vägen kunde sedan de segrande Brr Skr och 7-m, defilera fram till segern i finalen. Brr Fo och H gjorde detsamma till en tredje plats och bucklan pryder numera Kammar'n.

Under föreningskvällen drog Jamtarna i sedvanlig ordning på sig Jutesäckarna då temat var: >>Vikings-ett sjöslag<<. (Ett självklart val då Jamtamot under Heimmotet inte bara vann säsongens roddtävling med vikingabåten Arnljot i Gällö utan även gjorde det på rekordtid.)

JULMOT

Julmotet blev välbesökt och stora steg mot Jamtsnus togs då Br Lek emeritus Sundin och Brr Red Nilsson och Olofsson presenterar olika sorters snus varav en sort var gjord på tobak odlad i Lillhärdal! En Motgång är dock då Polismyndigheten i Upsala vägrar ge Jamtamot vapenlicens för Haubitsen fast Brr lovat att förvara vital del på Kammar'n och Brr tröstar sig med det digra julbordet Samfundet Julbordets vänner dukat upp. Gunillaklockan besöks och den fystämmiga Jamtamotkören framträder med kraftfull sång. Intet öga är torrt! Br ÖH emeritus, Henning Richardsson brandtalar och ger Brr energi nog att klara ännu ett år under det storsvenska oket. Väl på nationen hinner Brr knappt få i sig slisket innan Brr föses ut mot Lycksalighetens ö. Då sörländska isar oftast är av tvivelaktig kvalitet testas denna genom att skicka ut den gästande Storkarlen på isen. Brr beslutar att vandra vidare till Salighetens ö där sleipdos och rövkrok hålls.

Ett Luciatåg på Härja-Jämts julpyssel hålles sedvanligt, men i år med lucia, tärnor, stjärngossar och tomtar i mångmedial tappning; dikter, musik, sång, målningar och framför allt mistel. Br ÖH emeritus, Pelle Anderssons nackmuskler sätts på prov då årets luciakrona är av handsmitt järn, glasbehängd, smyckad med grenar och utrustad med inte mindre än nio levande ljus.

Såsom sista tappra förening kvar i nationshuset samlas då Brr till glöggkammarkväll, en tillställning som blir så välbesökt att några Brr tvingas ut i nattmörkret för att handla mera glögg. Br Stj Nischa sörjer för återväxten genom att lära Br Le, Forsström att blanda glögg på riktigt sätt medan Brr funderar över bensenets vara eller icke vara. Jamtamots paradsång Brännholm spelas ett flertal gånger och Jamtarna mår så bra som man bara kan göra i glada vänners lag. Brr studerar de nya möblerna som införskafts och bläddrar bland alla de foton som blivit liggande i årtal och nu äntligen gjorts i ordning. Då dyker en ilsken nationalslakej upp och slänger ut Brr eftersom huset skall vara tomt. Argu-

ment som att det fortfarande pågår disko i Diskot och personalfest i Teatern hjälper inte utan Brr forslas resolut ut på innergården medan lakejen försvinner tillbaka till sin fest. Stillsamt kontemplerande över sakernas tillstånd försvinner så Brr hem mot Hemlänet och terminen är till ända.

Vårterminen inleddes med en rivstart; firandet av Storsjödjurets fridlysande. När Jamtamot, Härja-Jämt, JH-Länsförening och gästerna Artut från KTH hamnar tillsammans tenderar sådana fester att hålla sig i samma element som vårt kära odjur plägar göra. En nymodighet var att Museiintendenten från Paleontologiska muséet deltog som gäst och höll ett litet föredrag om vad Storsjödjuret egentligen kunde tänkas vara.

ÄRTVÄLLINGAMOT

Ärtvällingamotet har undertecknad placerat som liggande på hösten enligt terminskallelsen och detta föranleder protester till en början, men Brr finner att då vi inte haft någon riktig vinter här nere är det korrekt att kalla det höst. Vidare presenterade vår Bredmankommité sitt slutbetänkande och en kopia av den skylt som satts upp längs Kårböleleden för att hedra jamtlänningen som blev nationens första inspektor förevisas. En uppblåsbar version av Br Stj Nyman i naturlig storlek presenteras som substitut då han nu för andra gången icke närvarar å Mot. Pannkaksflameringen misslyckas å det gruvligaste och Motet beslutar att det alltid måste finnas en flaska Dvärsattsakvavit att tillgå för att förebygga dylika incidenter. Br Le, Andreas Sjödin bringas så ur fattningen av denna incident att han försöker få Motet att framföra >>Vintern rasat<< utan sång. Fårskalle. Halvarlotteriets verkliga högvinst detta Mot var nog >>Torsdagen då kalkonen mördades<< även om >>Kitty och den försvunna skattsökarkartan<< tydligen donerats ur Br ÖH emeritus, Richardssons privata samling. Under natten hade ett kraftigt lågtryck bildats över Jamtland (sic!) och sedan förflyttat sig söderöver och lämnade all sin nederbörd över Motlokal med omnejd, vilket medförde att när nationen kom för att slänga ut oss i snöstormen skedde detta utan protester och till jubelropet: >>Vi behöver inte åka till Jamtland, Jamtland kommer till oss!<< Det krävs mer än en dusk decimeter nysnö och lågskor för att få Brr att tappa Motlusten och Brr kämpade sig fram mot Lycksalighetens ö där frusna Brr insåg att myskoxformering och punsch var det enda som kunde rädda situationen. Snusdosdragingen drog ut på tiden emedan fingrarna var tvungna att tinas mellan dragen, men efter ett par timmar var det hela överstökad. Br Go befanns ha en lokal som borde gå att dels förhandla i och dels ta sig till och en Karolinermarsch anträdades. Efter långa förhandlingar som till slut avslutas på nationens lördagsfika konstateras att när de enda som är ute på Upsalas gator är rekvirerade bandvagnar på väg till BB och Jamtar utan lokal, då kan man nog betrakta vintern som anländ.

Deltagandet i Birkarlrenneth skedde under ledning av den Rennrutinerade Br Fo iförd Br ÖH:s hjälm och temat var >>OS till Norrlands<< där bland annat föreslogs att den olympiska elden skulle brinna på skvaderns kammare.

Sedan vidtog en recepubruna tillsammans med de galanta damerna i Härja-Jämt där det kanske mest fascinerande var att Br Forsström hela tiden lyckades få med sig en vägkon förbi alla vakter med argumentet >>Det är min enda vän<<.

En frihetsgask med det krigshetsande temat >>Bandvagn<< gick av stapeln i en kamouflageutstyrd nation. Brr deltog glatt sjungande med gitarrer, tamburiner och allehanda andra instrument. Filtar och rökelse bildade fackverket till Jamtamots självklara undertema: >>Mach Liebe - nicht Krieg<<.

Ännu en föreningskväll, denna gång med temat: >>Blodsbröder - något italienskt<< och efter pizzainmundigandet beordrade Don Markstedt enlevering av de Brr som hamnat på glid, och återfunnits sittandes med kören. Väl på plats bland stärkande drycker och biljardbord säkerställdes att kören även i fortsättningen skulle ha basröster att tillgå. Den fegspelande Br Fo krossades slutligen och slutgiltigt i finalen av undertecknad och Kammar´n kunde intagas.

PRISMOT

Prismotet tog sin början efter en viss förvirring då Brr hade initiala problem att hitta Motlokalen, emedan nationen hastigt bokade om oss från de bokade ståndsmässiga lokalerna till F3:an och Brända eftersom dessa helt plötsligt behövdes för nationens eget bruk. Men när Motet väl kom igång framförde Jamtamots Hederspristagare 1998; Mats Hurtig, ett stycke ur Jamtrevyn under stort jubel och en handsmidd kopia av Storsjöödjursaxen samt diplom överlämnades. Br Stj Sandler lämnade tillbaka den Storjamsbok han haft i sin ägo i nio år, och alla i styrelsen satt som frågetecken eftersom ingen visste vad detta var. Och inte fick vi reda på det heller då Br Stj LG snabbt lade beslag på denna för Stasifiering. Br Stj Ando tar tillfället i akt och meddelar att han fyller 60 år 2000 och vill med anledning av detta höra Br Stj PM berätta om den komet som kommer år 2028. Br Stj PM avböjer dock denna begäran, men väl på Kammar´n börjar han recitera sina nyskrivna >>dikter till Älgskallen<<. Dessa påverkar Brr så kraftigt att endast lama protester hörs när vakterna kommer för att hysta ut Brr. Emedan en kraftigt försvagande influensa vid den här tiden grasserade bland Brr, finner sig snart Brr apatiskt stående i en cirkel på nationens trappa med Br Stj Ando hoppandes runt i mitten av densamma under idoga försök att blända Brr med sin pannlampa. Detta får Motet att avslutas faktiskt redan ute på nationens trappa.

Påskkammarkväll vidtog sedan för de Brr som ännu inte hunnit fara hem och de senaste förändringarna på Kammar´n kunde beskådas.

VALMOT

På Valmotet är nästan den kortaste karriären inom Jamtamot ett faktum då Br Gv emeritus, Peter Dahlin vid §11 väljs till ÖH för nästkommande verksamhetsår och Br Stj PM vid

§12 vill få fart på Motet genom att välja en ny ÖH. Han drar dock tillbaka sitt förslag. Alla kandidater till den nya styrelsen utfrågas energiskt av de outtröttliga Brr och det är knappt att styrelsmaken hinner diskuteras. Brr Styrelsens förslag att indexera smaken efter Samarrvinsten skulle medföra att varje enskild styrelse Br skulle få disponera en summa av 4200 kr, faller dock inte i god jord hos Motet som dock beviljar en något modestare summa. Brr föses ut av nationsansvariga och Salighetens ö säkras. På vägen dit hinner Br Stj Ando skänka en felparkerad Saab till Motet och dessutom hålla en mindre föreläsning om kärlekens faror för ett kärlekspar vid Svandammen.

Sittande Br ÖH, Peter Dahlin.

Foto: Br H, Tomas Persson.

Årets upplaga av Jamtpub/Galoppdisco ägde precis som förra året rum i F3/Discot och många Brr tog tillfället att betrakta pöbelns beteende innan de intog lugnet i F3:an. Brr Styrelsen städar glatt efter populos och beger sig sedan till Studentvägen för att inhämta folk och kraft. Därefter intages Kammar´n men fram på småtimmarna hittas Brr av ansvariga och forslas ut till trappan. Medan Brr sitter där i godan ro får Br ÖH electus, Dahlin snilleblixten att han skall undersöka om han kan hänga i armarna över Fyrisån. Det kan han. Men han kan inte ta sig upp. Br Dahlin är fullt på det klara med det lönlösa att vänta sig hjälp från Brr och hänger tappert kvar tills han av en slump upptäcks och räddas ur denna prekära situation av Br Lek, tillika Br Skr electus. Detta presidiesamarbete omintetgör en roande stund för Brr, så Brr får trösta sig med fulvin och fulturk hos undertecknad. Det har blivit 1:a maj och Brr inser att intet kan vara mer rätt än äkta vitrysk vodka importerad av

Br Red emeritus, Markstedt. Sedan går Brr ned till nationen och in på Kammar'n igen där fler Brr ansluter. Valborgsfirandet avslutas sedan på kvällen på Orvars etablissement.

En städdag är inte en ovanlighet och inte heller yttrandet: >>Sluta snacka skit, sätt igång och arbeta så vi blir klara nån gång<<. Det ovanliga var dock att det var Br Fo, Michael Blom som fällde yttrandet. Detta fick dock rakt motsatt verkan och medförde att all verksamhet helt avstannade och en längre diskussion om Br Fo mentala status utbröt istället, vilket föranledde osedvanligt roande reaktioner hos Br Fo.

Stora ÖH dagen/Lilla Msk dagen kombinerades med landskapet samma dag och Br Tjärnback valdes till KC.

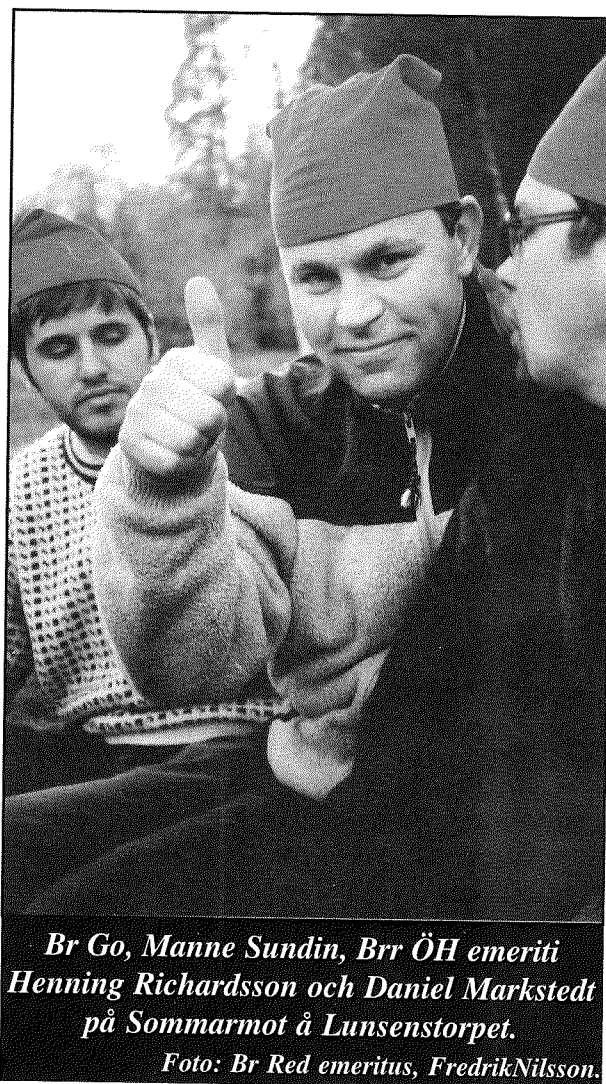
Jamtamot, Härja-Jämt och JH-länsförening hade en gemensam fördrink inför balen som intogs med storm.

SOMMARMOT

Sommarmotet hölls i Lunsentorpet vilket medförde att Brr fick bära mat, dryck och regalier från närmaste väg, vilket tog cirka 45 minuter men det verkade ingen Brr ha något emot. (Utom möjligen den Br som vid hemresan fick springa runt och leta efter vart i skogen Br Stj Ando parkerat sin cykel.) Efter att ha intagit Kosherslaktat svinkött vidtog en mycket fysisk form av brännboll där bland annat Br Fo electus, Fredrik Johanssons huvud hållfasthetstestas av Br Torhald Eriksson med gott resultat. En Luva ger mer skydd än man kan tro. Då Lunsentorpet ej kan bokas och är öppet för allmänheten dyker helt plötsligt en del av allmänheten upp i form av unga tandställningsbehängda damer upp. Dessa placeras i ett inre rum och ett flertal äldre Brr tar (den självpåtagna) uppgiften att se till, att de ej anträder Motlokalen, på stort allvar och vaktar dem på plats. Br ÖH väljs rutinmässigt in i senilium men Brr inser snart sitt misstag och väljer ut undertecknad. De klarsynta Brr belönas med gratis sprit. I gryningen (nåja...) vandrar Brr tillbaka mot bilarna och möter då en ur lokalbefolkningen som sett och dokumenterat ett stort antal stulna bilar vid vändplanen. Infödingen, som enligt egen utsago har stor erfarenhet av stulna bilar, har till exempel sett det tydliga tecknet på stöld; avsaknaden av bensinlock, på Br ÖH emeritus, Pelle Anderssons bil. Br ÖH emeritus har dock tydligen än en gång visat prov på dåligt omdöme när han stal sin bil, då både fläkt och vindrutetorkare plötsligt upphör att fungera under färd. Vad detta i kombination med blöta kläder och ymnigt regn leder till för slags nära-döden-upplevelse förstår ni säkert...

Sedan vidtog den stora kammarrenoveringen där golvet slipades och lackades och nya och gamla inventarier fick sig en översyn. Ett slitigt jobb men när man beskådade resultatet var det värt det.

En cykelutflykt med Härja-Jämt till Upsala-högar hans också med innan terminen var till ända.

*Br Go, Manne Sundin, Brr ÖH emeriti
Henning Richardsson och Daniel Markstedt
på Sommarmot å Lunsentorpet.*

Foto: Br Red emeritus, Fredrik Nilsson.

HEIMMOT

Heimmotet riktades i år, kanske inte så förvånande, mot Herjeådalen. En hel del intressanta platser besöks med början i det funktionalistiskt inrättade Hackås där Brr upptäcker att travbanan ligger intill garveriet. Den relativt nyinrättade Forngården i Överhogdal besöks och guiden berättar att hon en gång för ett förslag till ny Herjeådals-sång belönats med fem nummer av JT! Nästa anhalt blir den gamla kyrkan i Älvros, där en ny guides kunskaper prövas av Brr. Nästa stopp sker vid Bäckedals folkhögskola där bland annat skärvstenshus och vikingahus förevisas av Br Manne Sundin. Undertecknads noga planlagda rutt genom Sveg rubbas då Brr under ledning av Br Stj PM vill se >>det okända Sveg<<. Brr jublar över den nedlagda skytteklubbens skjutbana och hänförs av Härjeåns kraftsstolp/transformatoruppställningsplats. Efter färd genom torvtäktslandskap hamnar Brr till slut vid Motlokalen, IOGT-logen i Hedeviken. Br Ville Sjögren som följt Motet i egen bil, dricker endast brus vilket förvånar Brr, men visar sig bero på att han ämnar bli far när som helst och vill hålla valmöjligheten att kunna köra till denna händelses centrum (dryga 30 mil bort) öppen. Brr rörs över Br Sjögrens känsla för prioriteringar. Mat och sedvanliga aktiviteter följer. Brr tycker att det gått för bra för Br ÖH under detta år och att det är dags för en Motgång varpå

undertecknad får ett preluvium (en tillförordnad Yngst-luva). Detta får till följd att Brr, som vid det här laget inte kan följa ens den enklaste deduktiva tankegång, anser att endast 2/3 av undertecknad är kvar (Br Rally och Br Yngsten) och en Ol'störare tillsätts. Här hinner bl a Bäckedal utses till universitet, Br Heed luras att dricka bäckvatten med pH 3.5, en entimmas skogsbilvägsfärd för att se den plats där Sonfjället skulle funnits om det inte varit dimma (lika lång väg tillbaka...) och ett industriområde i Hede beskådas innan ÖH-klubban hamnar i rätta, kompetenta händer igen. Sjögren junior beslutar sig för att se dagens ljus och tilldelas en eloge för den goda smaken att inte obstruera Motet i förtid. Brr väljer vägen över Skalet hem och avlöser varandra i en stafettliknande guidning innan Motet avslutas å Wargentinskolans parkering.

Av årets övriga händelser kan det kanske vara värt att nämna att nationens arkivarier hade under sitt idoga arbete upptäckt att det fanns kartonger med arkiverade JT på hyllorna i arkivet och där fick vi inte ha dem. Arkivet var avsett för arkivering av verifikat och liknande papper och inte som arkiv för arkiverade papper i form av tidningar. De alltid lika förstående och tjänstvilliga Jamtarna lyder naturligtvis sådana order och förflyttade bort kartongerna till arkivariernas förnöjsamhet. Fast de lediga hyllorna arkivarierna bespetsat sig på, råkade i samma veva fyllas med Jamtamots verifikat från 70-, 80- och tidigt 90-tal. Kan man säga annat än: >>Bäh 'lt du luurn?<<

Jamtamot har under året förekommit ett flertal gånger i massmedia, segern i vikingarodden, ett Herjeådalskt presidium samt naturligtvis Jamtamots Hederspris var några av de saker som föranledde massmedial uppmärksamhet i fyrfärg och utsändningar via etern. Men Tidningen Härjedalen, ÖP, LT, UNT, Värnpliktsnytt och Radio Jämtland i all ära så var det mest oväntade ändå den ledare i Svensk Kyrkotidning som uppmärksammade vår handhälsning:

>>Flera gånger har jag under det senaste året med förundran sett hur en grupp unga män i 20-årsåldern, svenska studenter, handhälsar på varandra när de träffas för att äta lunch. Jag upplever detta som osvenskt, något som människor i andra länder praktiserar. Eller är det ett sätt att närma sig varandra, som vi borde ta efter?<<

Slutligen vill jag tacka alla er Brr för alla lömska påhopp, omotiverade fadäser och allehanda lugubriteter som gjort denna tid så speciell. Ett särskilt tack till Brr Styrelsen:

Br H, Daniel Eriksson: som såg till att gardinstängen å Kammar'n satt hela min ÖH-tid ut och inte en sekund längre.

Br Go, Rolf Hilleberg: för den eminent nyskapande anständsbögeln till Gunillaklockan (två hoptejpade skurkäppar och en stege).

Br Skr, Gösta Eriksson: som visste att häckla de som förtjänade häcklas i protokollen, i stället för att rutinmässigt angripa ÖH.

Br Fo, Marjasin "Michael" Blom: vars blotta utseende gjorde varje städning dagen efter betydligt roligare.

Br Gv, Johan Öhrnell: vars mat och då framför allt pärratängen gjorde varje Mot till en kulinarisk höjdpunkt.

Arbetsmyran Br 7-m, Lars Jämtnäs: för yttrandet: >>Måste jag gå på styrelsemiddag? Har du ingen städdag istället?<<.

Br Msk, Jonas Egervärn: som trots en uppsjö av alternativ lyckades hålla en stringent linje och bara servera Falcon vartenda Mot.

Br Le, Andreas "Storhaugen" Sjödin: vars val av sånger och tonarter alltid lyckades förvåna även den mest luttrade Br.

Br Red, Fredrik Nilsson: som utan att prestera en JT ändå lyckats övertyga Brr om att den >>var på gång<< En äkta JT-redaktör med andra ord.

Med dessa ord vill jag nu avsluta denna krönika, över ett år där så mycket nytt hänt och gjorts men där allt faktiskt ändå är som förut. Jamtamot är Jamtamot och allt annat är bleka efterapningar!

- >>Jag vill inte vara med på bild!<<

Br Stj Lennart Nyman hotar fotografen Br Red emeritus, Fredrik Nilsson (under Sommarmotet) som av naturliga skäl lugnt kunde stå kvar.

ROLLSPELET JAMTAMOT

- Har Jamtamot har någon egentlig funktion i samhället?

FRÅGAN I RUBRIKEN ÄR egentligen idiotisk. Om Jamtamot saknade funktion skulle den heller inte existera. Jamtamot är inte unik i detta avseende. Det gäller alla aktiva fria samfund och kottier.

Av Br Stj Erik Eriksson
Invalid 1945

Däremot kan man tänka sig en organisation utan egentlig funktion om den blivit så att säga fränkörd av tiden. Den är därmed dömd att försvinna. Men än så länge hör väl inte Jamtamot till denna kategori.

>>Jamtamot är givetvis ingen syjunta, snarare en syförening...<<

Alla föreningar uppvisar stadgar eller regler som på ett eller annat sätt söker motivera dess existens. Föreningens uppgift anges emellertid i oftast generella termer, som ibland är till intet förpliktigande men kan också ange konkreta mål som till exempel stöd till viss verksamhet. Till den gruppen hör väl Jamtamot som delar pris till sådant som avses hedrande. Även syföreningar kan räknas dit men knappast syjuntor. De senare syftar väl enbart

till att främja socialt umgänge, kvinnor emellan. Jamtamot är givetvis ingen syjunta, snarare en syförening, men åtskilligt av verksamheten lutar nog ganska kraftigt åt att främja socialt umgänge - karlar emellan - är det säkrast att tillfoga. Något handarbete förekommer inte, fränsett jonglering med ölhalvor - handöl kallat - och snusdosdragning. Rövkrok får väl närmast räknas till fotarbete eller bensprattel.

Den sociala samvaron vid moten sker inom ramen för rollspel. Det gemensamma attributet för detta rollspel är den röda Luvan. I och med att den träs på skulten blir man Jamt Br eller Br Jamt. (Br Jämt skulle missförstås) Rollspelet fortsätter i nävhälsningen som liknar en utmaning till armbrytning. Jag vet inte om detta hälsnings-sätt har någon historisk grund eller om det tillkommit som en unik del i rollspelet. Nävhälsningen anses ha varit (och kanske är) ett sätt att visa fredliga avsikter, man kan knappast hålla något handvapen under denna akt, inte ens en snusdosa, och ännu mindre en knölpåk. Men för rollspelet har ritén stor betydelse. Nu är man så att säga full Jamt Br (missförstå inte full) så nu kan sundsvallarn hoppa i Fyris.

Jag upptogs i Jamtamots gemenskap 1945 och då var Luvan och nävhälsningen de enda rollspelsattributen. I övrigt måste man vara snyggt klädd vid moten med kavaj och slips, det vill säga se någorlunda borgelig ut. Samma regler gällde förresten också

för Clarté, då en samling ungtuppar längst ut på vänsterkanten.

>>Motén blir längre, protokollen mer detaljerade och speglar tendenser till verbal masturbation och lite inavel på Kammar'n<<

Mycket har således ändrats inom Jamtamot under den tid som gått, delvis i takt med ändringar i samhället i övrigt. För Jamtamots utveckling och uppsving har Br Stj Halvar utan tvivel betytt mycket även om en del så att säga låg i tiden. Men procedurerna för moten och ritualerna för intagning av nya Brr finslipades under hans ledning. Möjligen har de under senare år överutvecklats - ett dekadens symptom. Motén blir längre, protokollen mer detaljerade och speglar tendenser till verbal masturbation och lite inavel på Kammar'n. Försök med kargt runstensjamt mål istället! Exempelvis: N'Halvar kaste flaska. ÖH huke sa: >>Skrivarn hacke mä mejsla. Jamtamot rest opp stein.<<

Rollspelets turer omfattar numera också öl-druckningen. Ölet halsas på ett sätt som man antar att murare och annat törstigt folk gör och har gjort. Ölhävning har för övrigt starka akademiska traditioner i Sverige - tänk på chalmeristerna som begärde att Pripps

skulle bygga en >>pipeline<< till kärhuset. Att halsa öl är för övrigt praktiskt då man slipper skräpa ner med plastmuggar. Dessutom förhindrar det många tillfällen till fylla. Det tar sån tid att fyllna till.

>>Br Jamt är aktör i ett unikt rollspel och ingenting annat.<<

För att fortsätta med rollspelet - när man rör sig i naturen måste man ha med sig ölet. Ölflaskan hålls därvid lämpligen i höger hand med flaskhal-

sen instucken underifrån mellan tumme och pekfinger samtidigt som lillfingret ser till att flaskan hålls svagt framåtlutad i färdriktningen. Även detta är en detalj i rollspelet som ökar känslan av samhörighet och trygghet.

Ett Mot består av tre delar, det egentliga Motet, matpaus och allmänt gurgel (inklusive rövkrok). Vid Motet ventileras tidens bekymmer. I denna del är rollspelet starkt framträdande men det är närmast en oskriven lag att ingen Br Jamt får ta sin roll på allvar. Då kan det gå som för Yngve Gamlin, salig i åminnelse, när han var republikens president och levde sig in i rollen till den grad att han avsattes. Br Jamt är aktör i ett unikt rollspel och ingenting annat. Matpausen kommer vanligen sent, kanske för sent, men kräver föga

ansträngning för att känna samhörighet. Alla är upptagna med bestick och snapsglas. Utövandet kräver inget rollspel, alla har samma roll.

Kulturen finns också med i denna fas. Jamtamot har en liten men vältränad kör, som under korta stunder och på klingande jamtmål stillar oväsendet runt borden. Även en Marita Ulfskog skulle smälta av den sången. Och kanske ge lite till kollekten. Under gurglet, som kräver en viss grad av rollspel, tunnans menigheten ut. Nu när euforin släpper återförs Jamten gradvis till vardagen. Några stretar emot men måste till sist kapitulera. Hem å sova. Byta blöja på lillminstingen. Tvättadag i morron. Svärmor kommer. Rollerma är många men rollspelet är slut.

Brandtal

hållet å Julmot 1997 av Br Henning Richardsson

>>Bröder!

Mörka moln tornar upp sig vid horisonten. Det storsvenska förtrycket fortsätter. Utflyttningen av arbetstillfällena från Jamtland ökar. Det senaste exemplet på hur illa storsvensken behandlar jamtarna är svenska olympiska kommitténs agerande i frågan om sveriges OS-ansökan. Man må ha olika uppfattningar om Östersunds OS-kandidatur, men den storsvenska mentaliteten avslöjades då SOK helhjärtat stöttade den storsvenska kandidaturen men vände ryggen till de envisa och tappra jamtarna.

Denna medvetet förda politik kan inte ha något annat syfte än tömma länet på folk, och förvandla Jamtland till ett glesbefolkat naturreservat, eller ett Skansen i jätteformat. Ett rekreationsområde och en jaktmark för tjocka skåningar och dryga sundsvallare. Låt oss i stället förvandla Stockholm till ett naturreservat och ett minnesmärke. Området är sannerligen unikt och av en märklig beskaffenhet. Ett minnesmärke över vad som händer då hundratusentals människor pressas samman på en

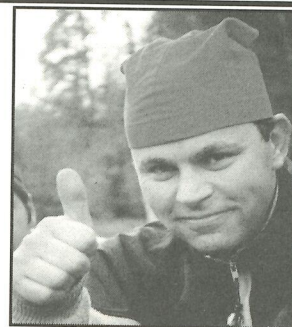
alltför liten yta. Ett minnesmärke över misär, likformighet och förlorade identiteter. Fjollträsk nationalpark! Mer skrämmande än Jurassic Park! Hit kan jamtarna fara med sina barn och säga:

>>Så här går det om man inte tänker efter och låter girigheten ta överhanden. Här får du bo om du inte gör dina läxor, eller om du inte äter upp din mat. Var tacksam över att storsvensken vill bo här, och att vi slipper.<<

Detta månghundraåriga förtryck är tacken för all den torv, all den elkraft och alla de jamtska furor som vi föder den girige storsvensken med. Till råga på allt görs det gällande att Jamtland är en tärande del, och att jamten är en bidragstagare. Lögner och åter lögner.

Vi vill inte ha allmosor från storsvensken! Låt oss istället behålla våra naturrikedomar själva!

Låt Anarismassivet bada i strålkastarljus, och låt storsvenskarna trängas

kring de få glödlampor som stockholms ström skulle kunna förse med elektricitet.

Låt oss bygga vackra jamtlandsgårdar av våra furor, och låt storsvensken bo i usla, kalla fuktiga betongkomplex.

Låt oss äta älg, ripa och hjortron, och låt storsvensken äta salmonella-smittade antibiotika-stinna missfoster.

Låt oss vandra i ren och oförstörd natur, vars värde ligger bortom alla ekonomiskt mätbara marknader, och som storsvensken därför inte kan förstå, och låt storsvensken trängas i ångestframkallande köpcentra.

Bröder! Låt oss behålla det ekonomiska utbytet av våra naturrikedomar, så ska vi betala ut bidrag till storsvensken, så att hans torftiga vardag kan bli lite dragligare.

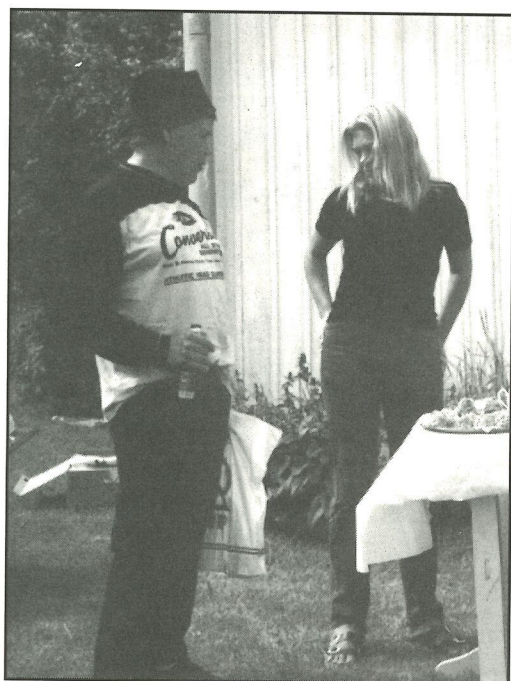
Ett fyrfaldigt leve för den fria republiken! Hurra, hurra, hurra, hurra!<<

JULMOT 1998

>>Det sedvanliga kaoset i Stentrappan fångat av Br Red, Markus Heeds kamera vid Julmotet 1998. De hungrande Brr kunde knappt invänta det dignande julbordet som Samfundet Julbordets vänner fabricerat Motet till ära. Brr bjöds bland annat på sill, skinka, sylta, korv, köttbullar, revbenspjäll och potatis. Även i år fick Brr ett grishuvud på julbordet eftersom Br Pelle Andersson, Puh kallad, sågs vid bordet ätandes på ett äpple.

Br Tyngsten, Br Stj HP Burman, lyfts på Brr starka armar. Att Brr har starka armar bevisades i all sin praktfullhet emedan Br Red fann för gott att sedan Brr lyft tyngsten först besöka behovsuträttningsinrättningen och sedan, efter några minuter, ta bilden. Brr kan återigen konstatera att kompetens inte är ett krav för styrelseposterna, snarare är inkompetens den minsta gemensamma nämnaren för hela styrelsen.<<

//Br Skr, Andreas Sjödin

PRATBUBBLAN

I förra JT (nr 2/96-1/97) utlystes en pratbubblemätning. Bilden föreställer Br Stj Ando Andersson konverserandes med en av Br Snus-Larsas döttrar under Sommarmot. Tävlingen bestod i att svara på den självklara frågan:

Vad sa n´ Br Stj Ando just n´ dann gången?

Naturligtvis sade han: >>...och som Du ser har jag utökat säkerhetsarrangemangen med en airbag fram också.<<

Segrande bidrag inkom från: Br Skr emeritus, Gösta Eriksson. Grattis! Ny tävling på sidan 34.

Foto: Br Red emeritus

TIBRAND

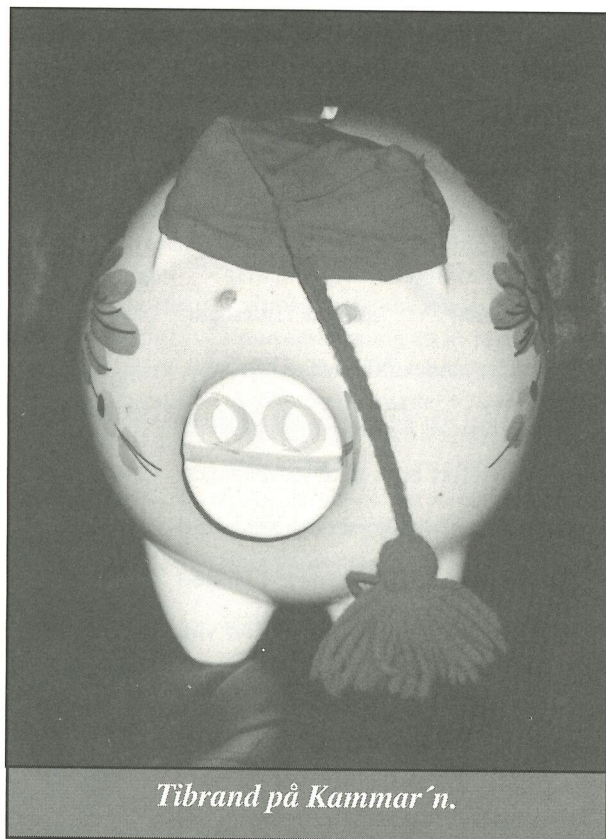
Br Stj Stefan Halvarsson
ger oss historien om
>>den stora spargrisen<<

PÅ VÅRTERMINEN 1973 SKULLE JAMTAMOT AVHÅLLA ETT Stormot i anledning av föreningens tvåhundra femtionde Mot. Jubileet ägde rum i mars månad. Inför evenementet hade en kommitté, vari ingick bland annat Br Stj Lennart Björkquist och dåvarande Br Skr Åke Faxälv, utarbetat ett förslag till statuter för en tilltänkt fond för Jamtamots Hederspris. Frågan var därvid hur pengar skulle insamlas till denna fond. Ett sätt var att hålla en större auktion på donerade föremål. Skrivelse härom utsändes till Brr med kallelsen till Stormotet; i det sammanhanget råkade jag en dag av en händelse stöta ihop med nationens inspektor, tillika Rektor Magnificus, Torgny Segerstedt, på Carolina. Jag gav honom ett exemplar av kallelsen, mera såsom för kännedom, och tänkte icke vidare därpå.

Någon dag innan Motet, vid en visit på nationens expedition, meddelade emellertid dess förträfflige föreståndare, vår Br Torsten Pettersson, att han hade en donation till Motet från nationens inspektor; det visade sig vara en större spargris i porslinsutförande, med blommig dekoration, vilken Torsten därmed överantvordade i föreningens vård. Så kom det sig att grisen deltog redan å angivna Stormot. Brr fann dock att det vore synd och skam att låta ut auktionera densamma, eftersom den bättre kunde framgent tjäna sitt syfte som just spargris inom föreningen, enkannerligen för Hedersprisfondens fortsatta tillväxt. Den kvarblev alltså som en föreningens egendom, och finns alltjämt - i intakt skick! - bevarad.

Tämligen omgående utlystes en pristävling om vad grisen skulle heta. Om det var så rasande många påhittiga förslag minns jag inte, men Motet fastnade för att döpa den till Tibrand, efter en i Jamtland på sin tid ökad dansk fogde. Namnet Tibrand påmålades grisen av Br Kjell Winge från Hackås, och Br Stj - därtill en av de ständiga rösträknarna - Olle Bergwall, försåg djuret med dess första röda luva. Allt detta tilldrog sig under tiden 1973-1974.

Sedermåra har Tibrand erhållit epitetet >>Br Tibrand<<, och även behängts med en Halvarmedalj, detta i anledning av sitt idoga deltagande å Mot. Som kuriosum kan nämnas, att han till och med deltagit på ett Heimmot, bland annat förlagt till Tibrandsholm eller Tibrandshögen vid Rösundet. Han har genom åren gjort Jamtamot och i synnerhet Hedersprisfonden utomordentliga tjänster; enligt prisfondsstatuterna ska nämligen >>böter och donationer<< oavkortat tillfalla fonden, och Tibrand har nogsamt till sitt innanmäte emottagit och förvarat bötesbelopp, särskilt förekommande luvbot ävensom angelsaxismbot. Det är bara att tillönska honom ett långt återstående liv med flitig Motnärvaro...

Tibrand i protokollen

uppletat av: Br Stj Lars-Göran Larsson

I Jamtamots protokoll nr 251 från den 11 maj 1973 står det någonting i stil med:

>>Den stora spargrisen är skänkt av fru Segerstedt.<<
>>Den stora spargrisen väljs in i Jamtamot.<<

I Jamtamots protokoll nr 254 från den 9 november 1973 står det åtminstone någonting i stil med:

>>Den stora spargrisen döptes till Tibrand.<<

I Jamtamots protokoll nr 399 från den 29 september 1990 framgår det i §26 att Br Tibrand valdes till Tyngst.

I Jamtamots protokoll nr 400 från den 24 november 1990 framgår det i §7 att Br Tibrand tilldelades Halvarmedaljen.

I Jamtamots protokoll nr 455 från den 24 maj 1997 kan man läsa i §? att Br Tibrand valdes till Gamlest.

Stort upplopp i Sveg.

Två polismän dödade, fyra skadade.

(Löpsedel i Upsala, 7 maj 1918)

DENNA HÄNDELSE skakade hela samhället och blev omskriven i tidningar över hela landet. När denna händelse utspelades var det svåra tider, kriget hade medfört brist på förnödenheter och därmed höga priser och alla samhällsklasser fick det sämre. I Herjedalen var skogsbruket intensivt vid denna tid och det medförde att stora mängder löst folk från andra delar av landet samlades där för att arbeta i skogen. Vid denna tid var det vanligt att politiska talare reste runt i landet och propagerade för sin sak vid offentliga möten. Det var mest syndikalister och kommunister som gjorde detta, och de flesta propagerade för uppror och revolution.

Av Br H Tomas Persson
Invald 1994

Den syndikalistiska organisationen SAC (Sveriges arbetares centralorganisation) som propagerade just för revolution hade redan bildat lokalavdelningar i Vemdalen, Sveg och Hede (1916-1917) och den 1:a maj 1918 bildades i Sveg en distriktsavdelning. En resande agitator avlönad av sagda organisation anlände således till Sveg för att hålla ett föredrag med titeln: >>Proletariatets internationella kampdag<<. Det samlas så mycket folk, 700-800 personer, att föredraget måste

hållas på planen utanför godtemplarhuset istället för i detsamma. Ordningmakten visste naturligtvis om detta och hade anmodat ett antal >>omdömesgilla och pålitliga samhällsmedlemmar<< att närvara och iakttaga och kontrollera vad som försiggick. Föredraget innehöll ett antal hätska angrepp på både sittande och föregående regering och ett flertal personer nämndes som hemmahörande på Långholmen. Agitatoren påminde om franska revolutionen, angrep >>jobbare, grosshandlare och övriga herrar<< vilkas >>tid snart var ute<< och uppmanade åhörarna att vara beredda på gemensam >>direkt aktion<< om några veckor, dagar, eller kanske redan inom ett par timmar.

>>...en folkmassa på hundratals personer tågar gatorna fram under skrän och tjut utövades våldsdåd mot både person och egendom.<<

Agitatoren lyckades med sin uppgift att hetsa massorna och efteråt var läget spänt, inte bara i Sveg utan även i byarna runt omkring. Dock förflöt dagen efter föredraget måndagen den 6:e maj lugnt trots att det fortfarande befann sig stora mängder löst folk i samhället. Mot kvällen blev det mer och mer oroligt och när polisen anhöll en fyllerist som stört ordningen i biografen i godtemplarhuset brakade det hela lös. Folkmassan slog ned poliserna och befriade den anhållne och ansåg sig nu ha rätten att göra som de ville, och tågade vidare mot nya mål.

Så vid elvatiden på kvällen springer den tillförordnade landsfiskalen, slagen och blodig, till den ordinarie tjänsteinnehavaren och meddelar att det var >>upplopp<< och att en folk-

massa på hundratals personer tågar gatorna fram under skrän och tjut utövande våldsdåd mot både person och egendom. Nu hörs hojtande och skrikande blandat med smattret från kastade stenar och brandlurssignaler och landsfiskalen ringer genast och förordnar ett 20-tal ytterligare poliser. (Telefonstationen var egentligen stängd på kvällen men en förutseende telefonist som sett varåt det lutade hade sprungit dit och öppnat den.) Folkhopen hade nu tågat till Mälarsbanken (det som numera är före detta pizzeria Roma) och bombarderade banken med stenar så att ett sjuttioal rutor krossades, sedan via Jämtlandsgatan drog de vidare västerut på Fjällvägen under stenkastande. Vid Hotell

Gästis (nuvarande Mysoxen) stannade en del för att slå sönder Gästis rejält medan andra tågade vidare till tingshuset för att befria ett par rannsaktionsfångar. Det misslyckades dock ty tingshuset är en bastant byggnad med galler för fönstren. Gruppen förenas nu vid Gästis där nu ett hundratal rutor slagits sönder. Detta roar upploppets ledare till den grad att han rullar sig på marken vilt skratande. En polis får en sten i bröstet och segnar skadad ned, en annan polis tvingas fly in i en fastighet och låsa in sig i ett brandsäkert arkivrum för att rädda livhanken. En stackare, som av brandlarmen lurats till att tro att det brinner, springer in i folkmassan med en brandslang på axeln och tas för en ordningsman och slås ned. Även en kvinna träffas illa av en sten i bröstet,

med det var troligen en olycka då hon - liksom ett flertal andra kvinnor - tillhörde de upproriska och samlade stenor åt männen.

Mobben drar nu norrut på Dalagatan och möter fyra poliser som fattat posto där. Två av poliserna är beväpnade, (en pistol, ett hagelgevär) och de försöker lugna hopen. Poliserna drivs med stenkastning in på hotellets gårdsplan, en polis får nyckelbenet avslaget av en sten och någon ropar: >>Framåt! På dom! Dom där ska vi ta och sen fortsätta vidare!<< och då stormar folkhopen fram mot poliserna som skjuter varningsskott, som dock inte har någon effekt. Poliserna riktar då några lågt riktade skott mot den anstormande folkhopen. Detta får effekt. Hopen vänder och skingras snabbt, och kvar på gården ligger några skadade, träffade i ben och ryggslut, däribland ledaren och hans närmaste man.

Polis och åklagare arbetar sedan hela natten med anhållanden, morgontåget hålls kvar för att kunna sökas igenom och där hittas 14 personer som försökte smita. Häradshäkte och arrestlokaler blev överfulla och extra lokaler måste ordnas. De som träffades av skotten vårdades på sjukstugan en tid och skrevs sedan ut helt återställda. Agitatoren som lämnat Sveg före upploppet återfinns i Hede där han hållit ännu ett föredrag. Rannsakingarna, som tog ett par månader i anspråk, dömde alla lagförda utom en till straffarbete för uppror alternativt upplopp. Ledaren fick två år, tre månader och åtta dagars straffarbete medan föredragshållaren fick sex månader. Efter detta upphörde agitation och liknande möten att hållas i Sveg.

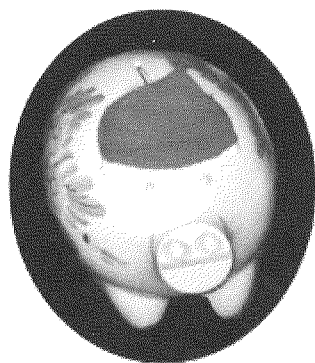
Det är intressant att notera att av de lagförda var bara någon enstaka från Sveg, resterande var >>lösfolk<< från andra delar av landet som begick brotten. Till exempel var det fem stycken från Gävleborg och en person från vardera Kopparbergs, Värmlands och Älvsborgs län. De övriga var säkerligen sundsvallare eller folk med anknytning till sundsvall. Om någon skulle vara intresserad av att läsa mer om denna händelse rekommenderas Nils Bromées bok >>Sveg och Härjedalen<<.

En nekrolog över bensenet

Av Br H, Tomas Persson

UNDER SISTLIDNA GLÖGG-kammarkväll, (alltså när jag satt ÖH är kanske bäst att tillägga emedan JT verkar dyka upp lika ofta som granskningarna...) hölls en tyst minut för bensenet. Det var Br Stj Johansson som apropå ingenting fäste vår uppmärksamhet på det faktum att bensenet numera är borta ur starkspriten. Men som de något medicinskt

Tibrands

blod

*Äga flera flera ollonskog samman;
då skola de i rättan tid sig förena,
huru många svin där kunna födas*

Jamtamots senaste snaps.

bevandrade Brr påpekade är bensen extremt giftigt (till exempel som den giftiga beståndsdelen i de gamla anilin-pennorna) och vad har det då för funktion i alkoholen? Jo, vanlig sprit, etanol, kan som vi alla säkert vet endast nå upp till 96%, högre halter medför endast att spriten avdunstar, (egentligen binder alkoholen vatten från luften) men med tillsatser där bensen ingår kan man få halten att stiga till smått otroliga 99,5%. När sålunda bensenet degraderats till att lösa oljor och tillsammans med halogener bilda synnerligen effektiva insektsgifter kan det kanske vara på sin plats med en nekrolog över bensenet:

Det hela tar sin början i trakterna av Java och Sumatra där det finns ett träd som avsevärt är en rödbrun harts som luktar mycket gott vid förbränning. Arabiska köpmän som inhandlade denna under medeltiden kallade den >>luban javi<<; javanesisk rökelse. Européerna antog att >>lu<< motsvarade italienskans bestämda artikel >>lo<< och franskans >>le<< och kallade det helt enkelt >>banjavi<< som sedermera utvecklades till >>benjamin<< sen >>benjoin<< och slutligen på 1650-talet till >>bensoin<<.

1608 hade en syra isolerats ur hartsen som fick namnet >>bensoesyra<< Denna syras två syreatomer togs bort av en tysk kemist 1834 och den (homocykliska) molekylen som uppstod hade bara kol och väteatomer och döptes till >>benzin<<. Ändelsen >>in<< används dock bara om föreningen innehåller kväveatomer så ett föga bättre namnbyte blev följden; >>bensol<< eftersom ämnet var lösligt i oljor och inte i vatten. Ändelsen >>ol<< är ju dock även den upptagen så namnet blev till slut >>ben-zene<< som via >>benzen<< slut slutligen blev bensen.

Som kuriosa kan även nämnas att under antiken färgade kvinnorna oftast ögonlock och ögonhår med antimongpreparat i pulverform. Araberna kallade detta medel för >>al-kuhl<< (al = bestämd artikel) som betyder just >>det finmalda pulvret<<. På vägen till Europa ändrades stavningen till det mer kända >>alkohol<<. På den tiden ansåg alkemisterna att ångor inte var materia som flytande och fasta ämnen, och kallade dem därför >>andar<< eller >>spiritus<< på latin. Den mest kända av dessa är naturligtvis >>vinandarna<< som de arabiska alkemisterna överförde namnet >>alkohol<< till. I Europa började man tala om >>vinalkohol<< och på 1600-talet var uttrycket >>alkohol<< etablerat.

Hurusom jag

i villande natten fann min väg till Lappredikanten
Sture Forsegård.

DET HÄNDE SIG VID DEN TIDEN, NÄRMARE BESTÄMD PÅ 30- talet, att en från mörkaste Småland bördig man, utbildad agronom, som någon tid vistats i bl. a Tyskland, sadlade om och blev predikant i Svenska Fosterland Sällskapets regi, och föresatte han sig därvid, att frälsa i synnerhet lapparnas och nybyggarnas i den Jamtländska fjällvärlden själar.

Av Br Stj Ando Andersson
Invald 1971

Sålunda begynte denna karl, som var Sture Forsegård, med Mörsil som utgångspunkt, sina irrfärder i de västra delarna av Jamtland och Härjedalen. Bl. a företog han lånda skidfärder tillsammans med Gösta Ullberg i Kall.

Forsegård var storvuxen och stark. Litet eller inget hindrade honom i hans framfart över fjällvidderna, evad sommar, vinterföre, vår eller vattenföring syntes lägga hinder i hans väg. Ett exempel är här på att han vid ett tillfälle strax efter värsta snösmältningen i stridaste vårflo den på väg från Långsådalen till Jänsmässholmen tveklöst vadade ut i Korsvattnen med vatten upp till armbåarna, (bärande) konkande sitt gepäck på raka armar, efter att först ha tagit av sig samtliga paltpersedlar och var spritt språngande naken. Hans trolovade käraste, sedermera hustru, uppmanade han, att göra sammalunda. Lyckligtvis medföljde lappen Lill-Jonas från Långsådalen på denna fjällmannas expedition, och Lill-Jonas insåg möjligen det något överintagliga i företaget, varför han hesiterade att låta kvinnan följa predikantens exempel (men det kan ju också ha varit så, att Lill-Jonas ställde sig något tveksam till utsikten att enbart bakifrån få beskåda sedermera fru Forsegårds nakna aktergastell). Därför utbrast lill-Jonas: >>Va, jår du kär, är du int rädd om käringa di, att hu ske drocken?<< Sålunda räddade Lill-Jonas i vart fall hennes livhank, och från den dagen följde hon aldrig mer med Forsegård på hans vådliga fjälltuneer.

Självt stupade jag på Forsegård första gången strax efter kriget, då han kom på sommaren under myrslåttern och ställde sin hjälp till förfogande. Han var en väldig arbetskarl, men slet ut redskapen på kort tid, efter ha bärgat stora fång höstarr med tjämri va till stacken. Det gick så långt att min salig farsgubbe nödgades nytillverka en

tjämri va av en hel färsk björk, för att det skulle hålla. Längre fram på 50 talet, sedan väg brutits till Långsådalen, kom han en sommar uppfarande per lättviktsknallert, kubik 125 av fabrikat Fram och inte Bak, enbart framförande sitt fordon på ettans växel, detta på grund av den nyanlagda vägens myckenhet av tjockt löst gruslager. Till mig yttrade han då, att: >>Du skall inte suppa, och inte vara i dåligt sällskap. Ta din farfar Torkel Andersson, som var en god kristen.Lappmanna-missionär, till föredömmet. Gå i folkskola, utbilda dig till slöjdlärare, då ska jag ordna åt dej ett engångs-stipendium på 50 kronor från Mörsils kvinnliga syförening. Men du får inte slösa bort donationen på karameller. Lyder du mitt råd, får du sedan köpa av mig min motorcykel, för här går det ända inte att köra, och så ska du akta för fruntimmer!<< - Det sist nämnda rådet har jag i vart fall all min hittillsvarande livsens dagar följt till punkt och pricka.

Bland Forsegårdas övriga predikant och missionsgärningar hos den inte allt för talrika befolkningen i Kalls och Åflodals fjällsocken bygder, kan nämnas hans tuneer från Jänsmässholmen till Långsådalen, Tjuoren, Björkedet och Edevik. Redan i samband med första frälsingsmötet i Jänsmässholmen följde kaffe. Därvid utdelade Forsegård av hans hustru hembakt sockerkaka och pepparkaka, en av vardera slaget. Han yttrade då, under det han skar upp förtäringen i minimala bitar, att: >>Det här är en kaka som Marrgit har bakat, ta små bitar, för den ska räcka till församlingarna i Långsådalen, Tjuoren, Björkedet och Edevik.<< När han sedan kom till Långsådalen, skulle de små bitarna räcka också till Tjuoren, Björkedet och Edevik, också vidare hela vägen. Väl framme i Edevik fingo därstädesvarande församlingsborna till kaffet hushålla och snåla på de kvarvarande smulorna, ty Forsegård skulle åka samma väg - ehuru i motsatt riktning tillbaka -, och då måste, enligt Forsegård sockerkakan räcka till Edevik, Björkedet, Tjuoren, Långsådalen och Jänsmässholmen e:tc och sist nämnda ort borde då på sin höjd återstått klyvbara atomer att dela på.

Nämnas må även ett antal övriga episoder, som gått till hävderna och ännu kvarlever i en ålderstigna fjällbefolkningens goda minne. Inledningsvis begynner jag med ett tillfälle, då Forsegård tillsammans med frälsarkolegan Mårten Jonsa skulle företa en skidtur å tjänstens väg nar, exofisio, från Tjuoren över Stuurre Tjuoren, till Björkedet, en sträcka på två mil. Vädret var gnistrande kallt och klart när de framåt eftermidagen begåvo sig åstad, och föret var gott. Emellertid överraskades de mitt uppe på fjället av en häftigare snöstorm. Mårten Jonsa var väl utrustad, i det han hade en renskinns-sovsäck, som han kröp ned i. Säcken var rymlig och stor, och Forsegård, som ef-

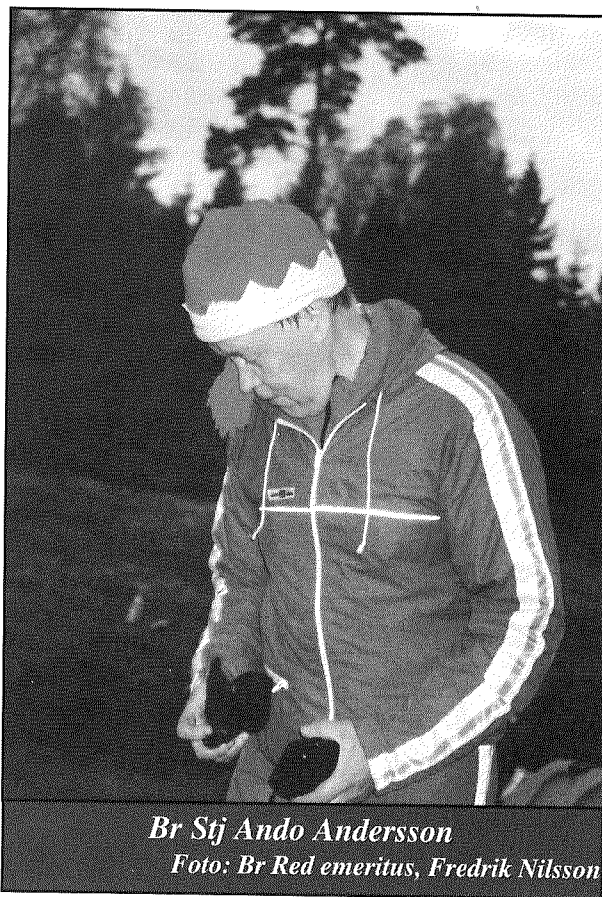
terhand, klen utrustad som han var för att övernatta i snön på kalvfjället, begynte frysa, och bad därför att få krypa ned i Måten Jonsas sovsäck, för att dela detta natthärberge med honom. Så skedde. Väl inne i säcken förmärkte Forsegård hur Mårten Jonsa esom oftast - på grund av förutvarande stadigt intag av sörpa ävensom kåldormar samt ärtvälling med fläsk det dygnet på Selmas pensionat i Bakvattnet - släppte väder med ty följande kanonader och utdunnsande aromatisk parfymation inne i säcken, som de snört åt över huvuderna. För att råda bot på detta smusslade Forsegård fram en liten fickkniv och skar, som han trodde, omärkligt ett ventilationshål i säcken. Per omgående utläste dock detta Forsegårds förehavda tilltag den rytande kommentaren från Mårten Jonsa att: >>Nog är det väl själva faen. Här ligger jag och brasar på de bästa jag kan för att hålla värmen, och så släpper du bara ut den!<<

Vidare kan nämnas en senhöst då Forsegård och min farsgubbe rodde över Mjölkvattnet till Tjuoren, varest de kinesade över natten hos Lars Doj, av vilken Forsegård också inköpte en skinnryggsäck. Nästa dag ämnade sig Forsegård vidare till Jänsmässholmen. Men under natten hade sjön frusit, och var täckt av en tunn hinna is. Isen var dock något för tjock för att möjliggöra ytterligare båtrod. Detta ledde till att Forsegård istället skidade iväg en god bit uppåt fjället. Därmed trodde min far och Lars Doj att Forsegård hade för avsikt att skida runt sjön. Men så icke. Efter någon minut fick de nämligen se en störtloppsåkare i bästa fantomenstil, med fladdrande appelknuckelbyxor och flaxande rockskört komma dånande på nyskaren nedför fjällbranten, i riktning mot dem, rakt ut mot sjöisen. Farsgubben försökte hejda anstormningen, men lyckades enbart slite av predikanten en vante, medan resten av det illustra ekipaget fortsatte i oförminskat fart rakt ut på sjön tydligen hade Forsegård räknat ut det hela som så, att om han blott hade tillräckligt fart, skulle den tunna isen, komma oaktad de övrigas varningar bära honom tvärs över sjön. Men det gick naturligtvis åt helsige. Ett trettiofem meter ut, sedan farten avtagit, och på flera meter djupt vatten, brast isen och Forsegård försvann som en sten under ytan. Han syntes vara räddningslöst förlorad. Men efter halvannan minut kom den nyinköpta skinsäcken upp till ytan, och med den Forsegård. Den lufttäta säcken räddade honom den gången.

Slutligen må berättas vad som hände i januari 1956. Mina kära föräldrar. Jag själv hade under tre dygn suttit inne i vårt residens, kurande och insnöade av den värsta orkanen i mannaminne. Till och med hundrackarna vägrade gå ut. Den stack nosen utanför dörren, men återvände kvickt in i stugvärmen. Min vördade fader påstod senare, att den förbannade byrackarna pissat i farstun.

Mitt under detta oväder fick min far via telefon en förfrågan, detta var i tre tiden på dagen, om vi sett till Forsegård, som begivit sig skidande därifrån vid pass tio på förmiddagen, Sett honom hade vi naturligtvis inte.

Trots förmaningar från Lill-Jonas och mina föräldrar, tog min Fjällmanna instinkt och goda hjärta överhanden - jag mindes ju 50 lappen Forsegård lovat mej om jag bara aktade mej för fruntimmer - så jag gav mig ut mor allena i stormen (hundfaenskapet vägrade sticka ut nosen utanför dörren), trotsande de rasande elementen, försedd

Br Stj Ando Andersson

Foto: Br Red emeritus, Fredrik Nilsson

med enbart kaffe, snus och en stallyckta.

Jag skidade mildtals över oändliga myrar i det tilltagande mörkret. Ingenstades någon Forsegård i sikte, eller ens något skidspår efter honom. Slutligen, framåt midnatt, återvände jag mot Långsådalens by. Där fick jag dock i riktning mot änkan Maria Tinderfjälls gård äntligen syn på ett skidspår, med stavtag tydligt påminnande om Forsegårds smålandsstil. Jag följde spåret, i tanke att Forsegård nu tagit in hos änkan, som ett nachspiel och interludium på sin fortsatta irrstråt mot Björkedet, som Jänsmässholmens telefonerare uppgivit vara hans slutliga destination. Men deröm om min förvåning, när jag väl uppe på ankans gård såg att skidspåret fortsatte rakt över densamma, blott fem meter från närmsta husknut och tio meter från skithuset, och vidare in i skogen.

Det blev till att följa detta spår. Ytterligare ett par timmar senare visade det sig emellertid att skidspåret, i den obefintliga sikten, träffat mitt i prick på timmerdrivarens barack, den s. k. Tväråkojan. Här fann, utanför kojan, ett par skidor nedkörda till brätterna i en snödriva, men bara en stav. Jag öppnade dörren till farstun och lyste med stallycktan. Först såg jag inget annat än en halvannan meter hög och utspridd trave med jute och kaffesäckar från Brasilien, och sålunda ingen Forsegård. Dörren in till resten av etblicimentet var dessutom reglat och med hänglås, så där var han inte. Jag ämnade just vända på klacken, då säckhögen plötsligt begynte röra sig och en tåspets av en pjäxa stack fram ur röran av Bassilianska kaffesäckar. Det var Forsegård vid liv, men stelfrusen och hyttrande som en vilsegången hund. Jag hade altså lyckats med min expedition. Men inte fick jag någon 50 lapp av Forsegård för det, trots att jag så noga aktat mej för fruntimmer.

Det var det!

Haubitsaffären

Svart på vitt

Vissa har undrat, vissa har varit tveksamma och många har trott. Vad är sant och vad är falskt? Luguberheit eller inte? Br H, Tomas Persson reder ut frågetecknen kring Haubitsaffären, Jamtamots moderna folksägen.

DET HÄR ÄR EN FÖLJETÅNG SOM FÖLJT MIG UNDER hela min tid i presidiet och då inte alla av er Brr har haft möjlighet att deltaga på Mot de senaste åren har jag blivit ombedd att nedteckna ett sammandrag av den korrespondens Inomrikeskorrespondanskommittén bedrivit i den så kallade Haubitsaffären. Direkta citat ur breven är kursiva för tydlighetens skull. Jag vet att flera Brr tror att detta kanske är en luguberheit eller någon form av spökskriveri, men så är faktiskt inte fallet. Jag kan inte nog understryka att all korrespondens är helt äkta och originalhandlingarna är arkiverade och kan uppvisas för tvivlare. Men nu till själva Haubitsaffären:

Av Br H Tomas Persson Invald 1994

Den här historien har sin upprinnelse vid den tiden då jag satt som Skr under Br Henning Richardssons ledning. Jag och ÖH satt och >>arbetade över<< sent en kväll å Kammar'n och funderade över om vi inte skulle skjuta en salut på Heimmotet. Då vi kom fram till att lämplig pjäs saknades beslutades raskt att införskaffa en Haubits. Vi utformade en rad olika skrivelser men med samma andemening till Krigsmaterielinspektionen, Försvarsmakten, Polismyndigheten samt slutligen till en viss känd svensk vapentillverkare. Med små variationer löd kärnan i breven så här:

>>Vid jubileer och andra högtider brukar vi fira genom att skjuta salut med någon inlånad pjäs. Detta är ingen tillfredsställande lösning och inför vårt stundande 85-års jubileum söker vi nu tillstånd att inköpa en större

pjäs, förslagsvis en Haubits 77 eller något i samma storlek.

Då ett stort antal av våra medlemmar är utbildade vid Norrlands artilleriregemente, A4, torde själva handhavandet inte innebära några problem. Säker vapenhantering är en självklarhet, vi kommer givetvis att förvara vapnets vitala del åtskilt från själva pjäsen då vi inte använder den. Vi förbinder oss dessutom att under inga omständigheter exportera pjäsen vidare.

Jamtamot är en förening med internationella kontakter och förslag har väckts om att vända sig till vårt stora grannland i öster som bedriver utförsäljning av begagnad materiel i stor omfattning. Vi har nu enats om att en svensktillverkad pjäs är lämpligare att börja med varför vi emotser nödvändig information och eventuella formulär.<<

Först ut bland svaren var före detta Krigsmaterielinspektionen som bytt namn till Inspektionen för Strategiska Produkter. De meddelade att ISP endast hade hand om exportärenden men:

>>Innehav av en större pjäs för ändamål beskrivet i edert brev har vi stor förståelse för, men då vi ej är tillståndsmyndighet i denna typ av ärenden och inte själva innehar någon lämplig pjäs för ändamålet kan vi tyvärr inte vara till någon hjälp. — Det finns troligen ett antal legala hinder för framgång i detta projekt men inspektionen önskar er all lycka i den fortsatta processen.<<

Den kända vapentillverkaren levererade ett mycket intressant svar men pekade dock på vissa omständigheter:

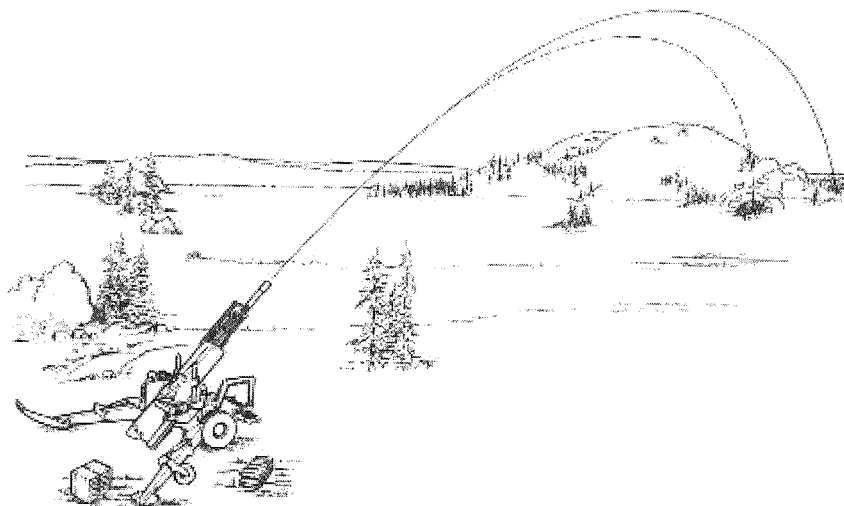
>>...Haubits 77 tillverkas f n inte. En återstart av produktionslinjen för endast ett exemplar kommer att leda till ett orimligt högt pris. En beställning bör omfatta några tiotal pjäser för att ge bra styckpris (ty Stück Preis). Exporttillstånd behöver inhämtas från ISP; f n saknar vi erfarenhet av ISP inställning till Jämtlands Republik

som vi förutsätter att Ni representerar. I sammanhanget kommer s k "end-user-certificate" att behöva företes från Er sida - något som ni redan utlovat i Er skrivelse.<<

Utnyttjande av främmande lands krigsmateriel på svenskt territorium (Uppsala) ligger utanför vår jurisdiktion, men vi rekommenderar starkt att Ni i händelse av en anskaffning inhämtar vederbörligt tillstånd från Svea rikes myndigheter. (Försvarsdepartementet?) —<<

Det bifogades även en bildförsedd katalog över artilleri-produkter vid sidan av Haubits men tyvärr var även de tagna ur produktion. Produkterna var:

15,5 cm Haubits F
7,5 cm båt och landstigningskanon (för norska marinen)
10,5 cm Haubits m/40C
8 cm fästningskanon m/1883.

Under denna tid hade Br Richardsson avgått som ÖH och jag tillträtt varpå jag sett mig tvungen att säkerställa den juridiska kompetensen och involverat Br Skr Gösta Eriksson i processen. Kommittén utökades snart med ytterligare en jurist i form av Br Lek Andreas Sjödin.

Jamtamots svar till vapenfabrikören innehöll bl a:

>>...en minimal dubbeldusk pjäser vore ett lämpligt antal vid ett eventuellt köp. Därigenom borde vi också erhålla ett tämligen förmånligt styckepris (fr. prix par pièce) samtidigt som vi också får möjlighet att vid ett och samma tillfälle utanför samliga tolv i Uppsala befintliga studentnationer kunna påvisa vad svensk vapenteknologi kan åstadkomma i rätta händer.

...tillstånd från rekommenderad myndighet. Detta torde vara en ren formsak eftersom försvarshögkvarteret

redan informerats om våra planer och då en ledamot ur försvarsutskottet kommer att närvara vid vårt nästa Mot. Så sent som vid vårt senaste Julmot gästades vi även av representanter från Polisen.

För den händelse att köp av Fälthaubits 77 inte kan komma ifråga har vi ur den av Er bifogade pjäs-katalogen fastnat för 7,5 cm båt och landstigningskanon (för norska marinen) eftersom ett flertal av våra äldre medlemmar torde ha i alla fall grundläggande kännedom om pjäsens handhavande. En annan faktor av inte ringa betydelse för detta alternativa alternativ är att en integrering med det norska försvaret ligger helt i linje med Republikens frihetssträvanden och torde kunna medföra ett inte helt obetydligt kapitaltillskott från länsstyrelsen. Det sista argumentet är rent ekonomiskt när vi är en politiskt och religiöst obunden förening med enbart fredliga avsikter.<<

I brevet till Försvarsmakten fanns ett tillägg om att vi i nödfall kunde tänka oss >>en lätt begagnad pjäs förutsatt att pipan inte var alltför utskjuten<<. Detta hjälpte dock inte utan chefen för Arméledningens utrustnings-sektion meddelade:

>>Försvarsmakten avser ej försälja haub 77 eller likvärdig pjäs till student- och hembygdsföreningen Jamtamot vid Norrlands nation<<

Här skulle denna del av historien vara slut om det inte var för det att telefonen ringde hemma hos en styrelse Br, tillika reservofficer. I andra änden av linjen fanns en högt uppsatt militär som undrade om sagde Br händelsevis kunde ha samöre med student- och hembygdsföreningen Jamtamot. Då svaret blev jakande utvecklades detta till ett längre samtal som slutade med att Försvarsmakten beklagade att de inte hade möjlighet att försälja någon Haubits men >>några krutladdningar kan ni ju alltid få<<.

En motgång kom dock då Polismyndigheten i Uppsala visade föga förståelse för vår begäran och meddelade:

>>Vapnet i fråga synes närmast kunna jämföras med sådana vapen som avses i 5 § 2 p VF. Vad gäller dylika vapen skall stor restriktivitet gälla vid tillståndsgivning och tillstånd får endast meddelas om synnerliga skäl föreligger.

En dylik "pjäs" synes direkt olämplig för det ändamål, "skjuta salut" som ni angivit i Er ansökan<<

(Att polismyndigheten i Uppsala mest ägnat sig åt att jaga ned studenter från Gunillaklockan och bötfälla cyklister i stället för att ägna sig åt väsentligheter ser man på deras ovana att uttrycka lagparagrafer korrekt...)

Efter detta nedslående besked insåg Brr att ännu ett brev till vapenfabrikören var av nöden varur detta är ett utdrag:

gagn för oss utöver frågan om Haubits 77 är en lämplig salutkanon. Efter mycken huvudbry har vi, för närvarande, stannat vid följande frågeställningar: För det första, är en Haubits med lösskjutningspipa att betrakta som en salutkanon? För det andra, om svaret på fråga ett mot förmodan skulle vara nej, hur ser eder produktkatalog ut avseende salutkanoner? <<

>>Vi tvingas tyvärr komma med dystra tidender, emedan den lokala ordningsmakten visat sig ha föga förståelse för vårt behov av Haubits 77. Trots att vi informerat om de positiva reaktioner vi mött hos såväl försvarsutskottet som inspektionen för strategiska produkter och att den svenska försvarsmakten lovat leverera krutladdningar till oss, har Polismyndigheten i Uppsala ställt sig kallsinniga till vår ansökan. De anser att stor restriktivitet skall råda vid dylikt tillståndsgivande. De hävdar vidare att Haubits 77 är direkt olämplig till att skjuta salut med, vilket vi naturligtvis ställer oss frågande till och emotser Edra expertkunskaper inom området. De rekommenderar istället införskaffandet av en "salutkanon" som får innehas utan licens.

Detta tillsynes dystra besked erbjuder för vårt vidkommande ingen annan lösning än att medelst kringgående rörelser söka andra lösningar. Vi har därför funnit att Edra kunskaper inom området skulle vara till

Så här står vi nu idag och Brr dryftar hur vi skall gå vidare. Br Erik Arthur Egervärns förslag om att införskaffa en dumpermonterad pjäs har fallit i god jord; >>det blir bättre ju närmare sundsvall man kommer<< (naturligtvis syftande på själva projektilerna). En del hävdar att vi bör gå utrikes för anskaffning av pjäs medan andra säger att en medeldistansrobot vore bättre då; >>En riktig karl ska bara behöva slå en gång<<.

Detaljer av vårt planerade inköp har sedermera läckt ut till pressen, åtminstone tidningen Värnpliktsnytt har kommenterat vårt planerade inköp, men det är naturligtvis JT som har alla detaljer.

Jag hoppas att denna artikel har gett Brr en inblick i denna fråga och om det finns synpunkter i denna fråga är det bara att lägga fram dessa å Mot.

Gör din röst hörd! Gå på Mot.

Nästa Mot:

Heimmot, i trakterna kring Sta'n.

Mullbänken och fyra Jamtar

Br Stj Stefan Halvarsson ger här sin bild av snuset som historisk företeelse, politisk stridsfråga och personligt njutningsmedel. Ytterligare reflektioner inom samma tema följer.

SNUS ÄR BRA FÖR hälsan. Jag har inte ett ögonblick trott på Kungliga Socialstyrelsens svammel om dess risker att komma kraften åstad. Belägg för denna inrättnings påståenden har helt sonika inte funnits.

Av Br Stj Stefan Halvarsson
Invald 1970

Detta har till och med denna myndighet själv på senare tid medgett. För egen del har jag märkt snusets förträffliga förmåga att ta död på småkusar käften. Därför har jag ytterst sällan något hål i mitt tandgarnityr. Det kan jag tacka snuset för. Däremot måste ärlighetens namn tillstås att läppen stundom kan bli lite skinnskrumpen på insidan om jag inte ser till att efter envar patron ur skifta sida från vänster till höger vid omladdning. Det blir lite neutralare så. Snuset sätter bra fart på peristaltiken. Märkbart blir detta synnerhet om morgnarna. Jag inleder inte dagen med att lägga in snus, utan tar mig lite skaffning först. När det är gjort är det emellertid dags för dagens första pris, och då står det of-

tast inte på förrän det blir dags att visitera närmaste skithusfacilitet, så att tarmen får sitt. Liknandeerfarenheter synes Br Stefan Tyve ha gjort.

En ytterligare förträfflig egenskap med snus är att det stundom går att pina på åtskilliga timmar utan mat, om så visar sig nödvändigt, blott snus finns att tillgå. Jag hänvisar därvidlag till egna erfarenheter ävensom till mitt sanningsvitne Br Stj Blåtand.

>>Hellre än att vara helt snuslös, tager man vad man haver, även snus-torrt bottenskrap. Det går att blöta upp...<<

Sist men inte minst kan pekas på snusets positiva inverkan på hjärnverksamheten. En nödvändighet för att jag ska vakna riktigt eller hålla mig vaken i vissa sammanhang. Kanske får det mig att använda mitt snusförnuft?

Snusandet som konststart har städse fascinerat mig. I yngre dagar besökte jag i min hemby Lillhallen av och till en äldre gentleman, i huvudsak säng-

bunden efter en trafikolycka. Så tillbragte han sina sista tjugo år. Hans stora tröst i tillvaron var snuset. Hans spottkopp var en halvkiloskaffeburk av plåt under sängen. När den blev full tömde hans son ut den utanför huset, alltid på samma ställe; med åren blev det en ansenlig hög, där brännässlorna trivdes gott. Gentlemanen i fråga blev över nittio år.

Br Stj Blåtand, alias fjällmannen etcetera, Ando Andersson måste ånyo nämnas. Historiska exempel på tillnamnet Blåtand finns; jag tänker på Harald Blåtand. Men hans tand torde ha varit svart, inte blå. Detsamma är fallet med Br Stj. Sitt epitet lär han ha fått på grund av vanan att esomoftast lägga in från kant till kant under överläppen. Då syns inte en tillstymmelse till tand, enbart ett svart övre käkparti. Det konstnärliga i hans fall består i att jag aldrig sett honom göra sig av med minsta lilla korn snus. I stället fyller han bara på, så antagligen åker det begagnade ner och ut en annan väg. Då är snusandet som konst utvecklat till fulländning, vilket är att avundas.

Br Stj Blåtand har också berättat om den vansinniga vådan av att stå snuslös. En gång skulle han gå över ett fjällmassiv, en sträcka på två mil enkel riktning. Kommen halvvägs, märkte han att han glömt alla sina snusaskar kvar

vid utgångspunkten. Det blev till att trava tillbaka. Sträckan kom därför att tillhoppa bli fyra i stället för två mil innan han var framme. Så är det. Hellre än att vara helt snuslös, tager man vad man haver, även snustorrt bottenskrap. Det går att blöta upp, men smakar inte vidare värst. Jag rekommenderar det inte.

Kvaliteten är för min del A och O. Färsk snus är en vetenskap. Endast det riktigt färska snuset ger den perfekta njutningen. Vilken sort som är bäst är en individuell smaksak. För min delföredrar jag, efter att ha prövat mig igenom hela det svenska utbudet och diverse utrikiska varianter, Ljunglöfs

Ettan. Om påssnus tycker jag definitivt inte, eftersom smaken och förmimmelsen av papper i käftan städse är närvarande. Snus smakar mig allra bäst efterpå maten, men i princip säger jag som danske om pilsnermärket Tuborg, det vill säga att det >>hvergang<< smager bedst. Undantaget är möjligen när jag ådragit mig fluensa eller är rejält krimen; då känner jag faktiskt nästan ingen smak alls.

Br Stj Nils Sjölander kommenterar tidigare inlägg:

Angående >>svart-blå<< under vikingatiden: När vikingarna sa blå menade de svart (jämför >>blåmän<< i Afrika). Vad de sa när de menade blå vet jag inte... (he, he).

Br Henning Richardsson vittnar i samma ärende:

En av mina senaste upplevelse av snus är från i julas. Jag och två kamrater var ute på harjakt under mellandagarna. De två kamraterna hämtade upp mig innan vi tillsammans åkte iväg för att kolla efter spår. Det hade snöat kraftigt och det var nödvändigt att finna någon-

lunda färska spår att utgå ifrån då hunden inte orkade springa runt och söka i den djupa snön. Vi åkte därför runt på diverse småvägar men utan resultat. Vi närmade oss ett säkert harområde men till vår besvikelse upptäckte vi att vägen inte längre var plogad. En dryg halvmeterhög snökant hade dessutom bildats av plogen vilket ytterligare försvårade vår framkomst. Vi gick ut och sparkade ner snökanten något och beslutade oss för

att försöka forcera hindret. Tanken på de harspår som kanske fanns längre fram lockade! Bilen backades tillbaka ett hundratal meter. Kamraten som körde bilen tog till orda: >>Det är nog fan bäst att lägga in en snus innan vi ger oss på det här.<< Vi andra följde hans exempel och kände oss styrka av den kraft som snuset skänkte oss. Bilen startades och då vi kommit upp i cirka sjuttio började jag och den andre passageraren att skrika. Jag satt i baksätet och höll i hunden så att den inte skulle kastas framåt om det skulle ta tvärstopp. Föraren insåg också faran och sänkte farten innan vi brakade igenom snövallen. Det gick relativt smärtfritt att ta sig igenom men snön på andra sidan kanten var alltför djup för att vi skulle kunna fortsätta vår färd. Vi backade tillbaka och konstaterade att vi inte skulle kunna ta oss längre.

Snusets roll i dramat kan inte överskattas. Vår tvekan inför försöket blåstes bort då vi la in våra prillor. Utan snus hade vi kanske aldrig vågat försöka. Detta fenomen är inte nytt. Hur många gånger har inte du lagt in en snus inför ett kraftprov eller någon annan situation som kräver något extra och sagt: >>Nu jävlar är det nog bäst att lägga in en snus.<<? Snuset är prestationshöjande och kan leda till stordåd!

Jag drar mig även till minnes att jag hört eller läst att en rallarbas i USA skall ha sagt till sina chefer att om han fick ett gäng svenskar och en tunna

snus så skulle han dra järnväg ända ner till helvetet. Detta uttalande gällde svenskar. Vad skulle inte en dusk jamar försedda med en tunna snus kunna bygga? En tågtunnel genom Anaris-massivet?

Br Stj Thomas Nilsson ger sitt inlägg en medicinsk prägel:

Tobaksrökning har sedan länge varit känt att orsaka och bidra till en mångfald av sjukdomar som cancer, hjärtinfarkt, astma med mera. Det är faktiskt ganska besvärligt att leta upp en sjukdom där tobaksrökning inte påverkar sjukdomens utveckling eller förlopp. Svårare ändå är att finna exempel på positiva effekter av tobaksrökning. Ett sådant exempel är en inflammatorisk tjocktarmssjukdom som kallas >>ulcerös kolit<< där rökning faktiskt ger glesare återfall. Mot bakgrund av detta och det faktum att snus innehåller cirka 3000 ämnen varav flera misstänks orsaka bland annat cancer är de flestas intuitiva uppfattning att tobak i snusets form knappast torde vara nyttigt utan snarare skadligt. Men det är skillnad på tyckande och sanning och vetande.

Njutningsämnen och glädjeämnen har i många århundraden per definition ansetts vara skadliga, allt från dans, godis, kaffe, kortspel till sexuell aktivitet. Självklart har snuset också ansetts vara skadligt, långt innan vetenskapliga studier ens var påfunna. Vad sanningen är om snusets eventuella skadlighet kan jag inte svara på utan endast kortfattat referera var man står vetenskapligt. Utländska undersökningar har påvisat ett samband mellan snusning och munhålecancer vilket ligger till grund för att Socialstyrelsen försett snusdosorna med en stämpel där man entydigt anger att snus >>Orsakar cancer<<. Svenska studier har dock inte kunnat påvisa detta samband vilket inte utesluter att det faktiskt existerar, det kan ju vara svårt rent statistiskt att säkerställa detta. Man har spekulerat i att svenskar har skyddande faktorer mot munhålecancer, exempelvis god munhygien och bra

näringsintag eller att snuset bereds på olika sätt över världen. Huruvida det finns en skyddande faktor hos jamtar har tyvärr inte undersökts. Munhåle-cancer är lyckligtvis ovanligt, cirka ett fall per 100 000 snusare. Cancern är lätt att upptäcka; man viker endast upp läppen och och kontrollerar om det finns svårsläta sår eller hårda partier som avviker från den normala slemhinnan. Behandlingen är att skära bort den förändrade slemhinnan vilket ger bot om det upptäcks tidigt. I annat fall blir mer omfattande kirurgi nödvändigt med efterföljande strålning och eventuell cellgiftsbehandling. Genom en enkel självkontroll kan man således snusa ganska säkert om man oroas av en eventuell cancerrisk.

Andra sjukdomar skall också nämnas. Det finns samband mellan snus och karies och att tandköt-tet kryper tillbaka där prillan förvaras. Undersökningar på byggjobbare och brandmän har visat högre blodtryck hos snusare liksom, i vissa undersökningar, ökad risk för hjärtkärlsjukdom.

Sammanfattningsvis är snus inte positivt om man vill undvika munhåle-cancer, högt blodtryck eller hjärt-kärlsjukdomar. Dock synes risken för snusare att drabbas av dessa sjukdomar vara lätt ökad där andra faktorer som genetisk bakgrund, graden av fysisk aktivitet och matvanor samt inte minst ödet (= Oden, slumpen, allmänna omständigheter med mera.) spelar en betydligt större roll. Snusandet i Sverige, och troligen även i Jamtland, har stadigt ökat sedan 60-talet; dels har många rökare gått över till snus, dels har tidigare icke-nikotinberoende nyrekryterats vilket uppfattas som ett problem av vissa. Jamten har nog en annan syn på detta eftersom snuset utgör en stor del av hans vardag och jag tror han kommer fortsätta snusa oavsett vad Socialstyrelsen och andra instanser än må säga. Tack och lov för det! (Detta var skrivet under pågående inflytande av snus.)

Br Stj Nils Sjölander fortsätter:

Efter Jamtamots ekonomiska problem runt 1975 (läs: Fo-problem) lät Br Graff, som inträtt i styrelsen, regelbundet bjuda in föreläsare från Tobaksmonopolet i Stockholm för att Jamtamot åtminstone skulle få gratis snus. När de plockade fram rulle efter rulle med provsmakningssnus, visade Jamtarna ingen gräns för sina ovationer. Med några års mellanrum, brukar Jamtamot fortfarande gästas av en representant från Tobaksbolaget som berättar om snus, och bjuder på olika snussorter. Informationen handlar nästan helt om tillverknings-

processerna, samt statistik över försäljningen av olika snusmärken.

Under Moten spelar snuset en inte försumbar roll, där Motets bjudsnus, av olika märken, cirkulerar bland Br:na, och där sporten >>Snusdosdragning<< aktiverar Motet under dess senare delar. (Förr i tiden brukade sportgrenen >>Snusdoskastning<< också finnas med, under ledning av Br >>Dubbel Nisse<< från Albacken). Vid Stormoten brukar en snusdosa lackad med Jamtamots gamla sigill finnas vid varje kuvert vid middagen för att ge extra glans åt tillställningen.

Jag har själv saknat information och funderingar kring snusets betydelse som kulturhistorisk företeelse samt det mänskliga, personliga förhållandet till snus, i motsats till snuset som en sorts kemisk produkt av ett industriföretag. Ur Nationalencyklopedin samt Nordisk Familjebok (den oumbärliga!) kan följande inhämtas:

>>Snus (av tyskans Schnauze, nos, näsa), ett njutningsmedel, bestående av torkad, finmald tobak, som fått undergå vissa jäsningsprocesser (svettning) och behandlats med lösningar av mineralsalter, färgämnen, aromämnen etc. Kallades på 1600-

och 1700-talen även snuvtobak. Snusas torr i näsan, ("luktsnus") eller fuktig i munnen ("matsnus", 50% vatten). Svenskt munsnus tillverkas av mörk, kraftig Kentuckytobak. Under Columbus amerikaresa 1493-1496 såg man indianpräster drog upp tobakspulver i näsan genom ett rör. Med de första amerikaresenärerna spreds bruket av nässnus till Spanien och Frankrike, där det kom på modet under senare delen av 1500-talet. Till Sverige kom snusandet från Nederländerna på 1630-talet. Under 1700-talet var snusningen allmän i de högre stånden, men omkring år 1800 ändrades snusbruket i Sverige från nässnus till munsnus och blev ett verkligt folkligt tobaksbruk.<<

Själv tycker jag att snuset är som allra godast efter några koppar kokkaffe, rejält sötat. I Flata förökte en gymnasiekompis beskriva denna smakupplevelse för mig med följande ord: >>De bryt ifrå så gott!<<. Eftersom jag inte började använda snus förrän efter fyllda trettio, (trägen feströkare av cigarrer och cigaretter hade jag dock varit) så tog det ett antal år innan jag begrep vad han talade om. Det var i samband med att min far och jag skulle skogsröja ett antal hektar i ett område som vi snabbt döpte till >>Amazonas<<. Att röja i djungeln är ingen muntration och jag blev väl så småningom rätt grinig. Vid en kafferast föreslog gubben, som ledsnat på mitt humör, att jag skulle ta en snus, för att få bättre tålmod, och efter detta var saken klar. (jämför amerikansk gospel: >>I saw the light!<<). Mer transcendent uttrycks det av den djupsinnige skalden Petrus Martinus i dikten >>Ettafori<<. (JT nr 2, 1986).

Ljunglöfs Ettan är också mitt favorit-snus, även om Grovsnus kan vara bra som komplement ibland tack vare dess fastare konsistens, speciellt när man är mobil.

I dagens rökfientliga samhälle borde snuset ha en gyllene framtid, trots EU:s bedrövliga försök att förbjuda snuset. I pressen kunde man nyligen läsa hur flera läkare prisade snuset, som alternativ till rökningen. Nikotin-

upplevelsen är också en helt annan och mer harmonisk än den som fås vid det nervösa rökandet. När allt fler och fler sitter vid dataskärm bör det också fira triumfer. Jag kan intyga att hur än program brakar ihopoch system hänger sig så ter sig det hela, om inte mysigt, så i alla fall mycket mer ut- hårdligt med en snus under läppen.

Jag avslutar med de bevingade, imperativa ord som varje läsare av äldrenummer av JT känner så väl: **ÄNNU INGET JAMTSNUS!!**

Br Red Markus Heed reflekterar:

Jag beställer ofta mitt eget snus från snusfabrikören och trubaduren Bengt Sändh och kom att tänka på en rolig kommentar han fällde. Kommentaren hade sin grund i att bemöta kritiken från vissa av hans kunder (främst de yngre kunderna), vilka menade att snuset i och för sig var väldigt bra men att det var svårt att baka till själva prisen. Bengt Sändh svarade i stil med: >>Jag vet att ni yngre gillar att kramas först men vi äldre stoppar hellre in den direkt.<<

Information om Bengt Sändh och hans varor hittar ni på adressen:

www.snus-bengt.se

Där kan också intresserade beställa hem snus vilket kommer att halvera edra snuskostnader. Dessutom kan Ni på samma adress läsa mer om snuset och dess eventuella skador.

ARTUT

-Att de två senaste **Hederspristagarna**, Br Mats Hurtig och Br Mikael Rahm visade prov på sina talanger på respektive Prismot.

-Att vissa **Br ÖH emeriti**, (inga namn nämnda) alltså tycks hålla ställningarna som Studentvägens efterträdare till en viss äldre Br Stj - dessutom förenade i gemensam korridor samt på traditionellt vis ännu utan gångbara examina.

-Att **A-lagets ursäkt** till JT, (härmed framförd) för att vi var tvingade att ta hand om deras Agdatavla, visade prov på att de verkligen hyser stor respekt för Jamtamot.

-Att **medierna hemmavid** så välvilligt uppmärksammat bland annat Hedersprisen i så stor omfattning som de gjort.

-Att **Br Skr:s** uppläsande av förra Mots protokoll på senaste Julmot skedde på lysande Storhaugsmål.

-Att Jamtamot har fått sin förste **universitetsrektor**. Det är Br Magnus Söderström, quator emeritus å Norrlands nation, som nu har utnämnts till det nytillkomna Växjö universitets förste rektor.

KLENT

-Att **nationen** i princip har bommat igen vindsvåningen på nationen och därmed Kammar'n. Således var det länge sedan våra Nachspiel genomfördes i en värdig lokal.

-Att **Bävergällen** har försvunnit från Moten.

-Att allt för lite om vissa äldre **Br ÖH emeriti**, (inga namn nämnda, dock samma personer som nämnts under >>Artut<<) med säkerhet talrika affärer med allt yngre årgångar av de oskuldsfulla recentiorskorna inte kommit till Br:r's kännedom.

-Att riskerna med den tidigare diskuterade **>>hippfaktorn<<** i Jamtamot har nu fått konkreta resultat. Jamtamot blev utsedd till terminens förening på Norrlands nation vid 1998 års sista landskapssexa. Artut? Klent?

-Att **Br ÖH** helt plötsligt utsåg Br Msk emeritus, Michael Blom till Jamtamots Hederspristagare under senaste Prismot.

-Att **Br Red** redan lyckats förbruka två kameror.

-Ännu inget **Jamtsnus!**

GISSA BR!

Vem kan denna Br, tillika Yngst, vara?

Lämna in ditt förslag till JT och du får chansen att se ditt namn i tryck.

Eventuell vinnare kommer att presenteras i kommande JT.

Foto: Br Red emeritus.

Under Suptallen

JO, UNDER EN STYRELSEMIDDAG MED Ypsilon våren 1998 visade somliga Brr hur man bäst samlar pluspoäng hos damföreningarna. Efter en stunds gemytligt konverserande samt inmundigande av fördrink var turen kommen till Br Munväder, att hälsa samtliga välkomna. Detta lyckades han inte särskilt bra med emedan han lyckas hälsa alla Härja-Jämtskor välkomna. Denna fadäs väckte viss munterhet bland Ypsorna men främst anstöt. Sedan middagen under en längre tid förflutit väl blev det dags för Br ÖverHaugen, att göra bort sig. Han lyckades, i sin iver att behaga de fagra damerna, tillägna den nyskrivna Ypsavisan till Vajan. Katastrofen var fulländad och Ypsorna fick genomlida en styrelsemiddag med alla andra damföreningar än sin egen.

ARBETSAMMA JAMTAR genomförde som vanligt ett lyckat Galoppdisco. Efter succén omgrupperade Brr hem till Br Skr för att där bevista en förfest av det mer subtila slaget. Denna kvälls Br Fylla, som bebor samma lägenhet som Br Skr, hade under dagen smakat lite väl mycket av ölen och den hemkokta bål som bjöds på kalaset. Detta avspeglade sig i en, till en början, snacksalig men relativt harmonisk Br Fylla. Ju längre kvällen led desto mer influerad blev nämnd Br. Sedan han lekt hårdrocksgitarrist med sin egen elgitarr, dels slitit av den alla strängar och dels slängt den i golvet upprepade gånger, tyckte han att tiden var mogen för omgruppering till Norrlands för att så att säga >>ragga upp några skåp<<. Övriga Brr fann idén god och det ansågs vara lämpligt att ta med dricksen från Galoppbaren och köpa sprit för den på Nationen. Br Fylla vägrade dock att ta dricksen i något annat än det ölglas där den samlats ihop. När övriga Brr försökte förklara för honom att det inte skulle gå så bra att ställa in ett ölglas fullt med skrynkliga sedlar och en smärre anhopning mynt i baren vändes Br Fyllas humör mot Brr. När sedan Br Fylla lugnat ned sig upptäcktes det

att pengarna i ölglasen var borta och kaoset vidtog. Br Fylla hävdade med emfast att Br H tagit pengarna vilket Br H å det bestämdaste förnekade. Br ÖH trodde inledningsvis på Br Fylla men sedan alla Brr insett att det inte var Br H som hade pengarna insågs likaledes att det måste ha varit Br Le som hade dem. Br Fylla vägrade att erkänna att så var fallet och det hela slutade med att Brr fick trycka upp Br Fylla mot väggen och vid visitationen hittades mycket riktigt de saknade drickspengarna i Br Fyllas kläder.

MAKEN TILL FÖRBRYLLANDE uppträdande som Br Munväder uppvisade under sistlidna Heimot i Herjeådalen har sällan skådats. Br i fråga demonstrerade då ett stort kunnande i filosofisk existensialism för förbryllade Brr. När Brr menade att nämnd Br absolut inte var psykiskt närvarande och knappt fysiskt närvarande och därför borde lämna sin post omgående menade Br Munväder att han kunde bevisa sin psykiska och fysiska existens genom att bevista damtoaletten!?

TOKIGT ELLER PINSAMT, BEDÖM själva. Under Frihetsgasquen kunde alla gäster i församlingen bevittna hur flertalet av Brr i styrelsen passerde alla av anständighetens gränser. De hormonstinna Brr fullständigt rusade fram emot scenen när yppiga fröken Angelique anträdde scenen för att få bättre insyn av de vitala delarna (det vill säga sådant som man normalt lär sig under biologilektionerna). Att likna uppträdandet med vissa kända högvinster, fast levandes, vore inte att en bra beskrivning. Som om inte pinsamheten hade nått sin kulmen så skulle Br BH hjälpa fröken av med dekoltag-hållaren men misslyckades å det fatalaste. Dock var inte alla ögon sönderdruckna, det var ju trots allt en som tog sin post på yttersta allvar och var där för att dokumentera det hela för JT, vi skulle kunna kalla honom för Br beRedd. JT är nog inte rätta mediet för att visa detta i bildform. Men vem vet, kanske dyker bilderna upp i en kolorerad högvinst?

Tänk på vad du gör. JT ser dig!

Br ÖH emeritus reflektioner

ATT PRESENTERA SIG själv när man redan avgått känns lite konstigt, men traditioner är ju till för att hållas, i alla fall i vårt ystra brödralag.

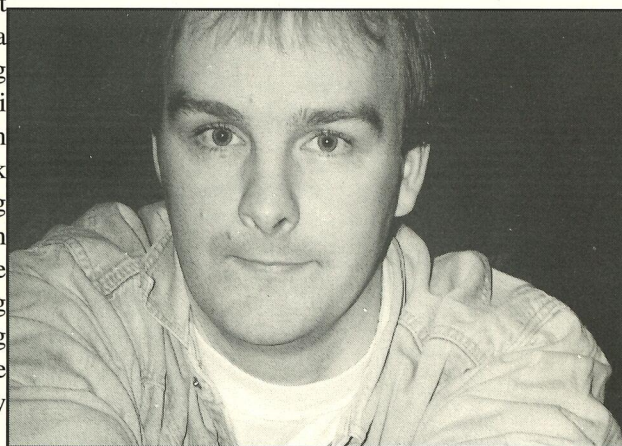
Av **Br H Tomas Persson**
Invald 1994

Med mor från Norråker och far från Dorotea har jag alltid haft starka band till den norra delen av vårt län, men jag växte upp i Herjeådalen, i Sveg. Där jag blev kvar innan de två sista åren på Teknisk linje och militärtjänstgöring förflyttade mig till Frösön och Sta'n. Efter några års arbete som lärare i bland annat Sveg och Härjedal övergav jag ingenjörsbanan och sadlade om till Ma-NO lärare och därav min vistelse i Uppsala.

Jag gick omedelbart med i Jamtamot och lyckades bli invald redan på mitt första Mot. Å nästkommande Mot begåvades jag med namnet >>Rally<< på grund av några berättelser om bilfärder jag varit med om i Herjeådalen, som jag råkat undslippa mig under reccekammarkvällen. Jag var nöjd med tillvaron som Br men efter att året därpå fått förmånen att få hålla Brandtalet vid Gunillaklockan, insåg jag att det måste vara givande att aktivera sig mer kraftfullt inom Jamtamot. Jag utsågs till Skr för att sedan året därpå bli ÖH. Innevarande år bekläder jag posten som H. Så den lågpanna som kastar en kapsyl på det nyrenoverade Kammargolvet kommer att kölhalas genom sundsvall.

Under året som ÖH, som inte skulle ta mer tid och kraft än skrivarsysslan (Ja, Henning där lurade du mig allt...), har jag kommit till insikt om en hel del saker.

Att sitta som ÖH inte bara kan vara, utan är påfrestande, som när lågpannor skrämmer Gb eller får Moten att spåra ur. Detta uttrycks så träffande i det min företrädare ÖH em Henning Richardsson alltsom oftast mumlade: >>Jag är omgiven av idioter!<< Men med ett Herjeådalskt presidium och samt en styrelse som Br ÖH emeritus, Pelle Andersson beskrev med orden:

Br ÖH emeritus, Tomas Persson

>>Du vet inte vilken tur du har! Du har en styrelse som gör det som dom ska och dessutom gör det du säger åt dom!<<, då kan det inte gå fel. Min blygsamhet hindrar mig att redovisa alla de små uppskattande smeknamn Brr begåvat mig med under året men min favorit är: >>en stressad terrier som går på en blandning av sportdryck och konstiga svampar.<<

Ett stort problem för Jamtamot är att kommunen som numera har hand om utskänkningstillstånden tvingar nationen att hysta ut Brr från nationen redan klockan 01. Detta skapar en tidspress som Jamtamot inte är lämpade för. På mina första Mot var man glad om huvudrätten var serverad klockan 1. Nu tvingas man

avbryta och bordlägga tunga frågor och hålla förhandlingar under måltider och sånger. Att man hinner med aktiviteter som rövkrok och sleipdos på nationen tillhör undantagsfallen och ibland hinns inte någon form av Nachspiel å Kammar'n med. Det är tur att Lycksalighetens ö finns, men det är ju ingen tillfredsställande lösning i längden då man är utlämnad till vädrets makter och inte alls ger samma avslappnade känsla som på Kammar'n. Att skälla på nationen hjälper föga, de tvingas ju följa de bestämmelser som gäller och kommunen säkerställer att de efterlevs

genom razzior. Vad som krävs är ett helt nytt tankesätt hos kommunens förtroendevalda, det måste väl vara bättre att ha studenterna i förvar på nationerna än drällande runt på Uppsalas gator?

Vad kan vi då göra för att underlätta för oss i väntan på klarsyn hos de styrande? Att hitta en lämplig Motlokal efter nationens stängning är inte det lättaste, särskilt inte med tanke på att Brr lätt skall ta sig dit och dessutom därifrån.

Manfallet brukar då också bli avsevärt. Jag har övervägt att hålla hela Motet i annan lokal, men då försvinner ju lite av hela idén. Jamtamot är ju en del av Norrlands Nation och det är ju där vi hör hemma!

Nu är min tid till nästan till ända och energin likaså. Jag lämnar med varm hand över klubban till min efterträdare och förklarar den här Herjeådalsdominerade eran inom Jamtamot för avslutad. Jag är trygg i min kommande yrkesutövning. Inte ens den mest illiterata, obstinata skolklass på >>knäcka-vikarien-humör<< kan få mig ur fattning bakom katedern. För jag har härdats i den mest rannsakande av alla eldar. Jag har varit ÖH och jag gillade det!